

VINERI 13 Iunie 2003 • ANUL LIII NR. 24

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Moștenirea strămoșilor supraviețuiește prin dansuri și cântece
Deschiderea unei noi porți între Ungaria și România
În ziua Cincizecimii, toți s-au umplut de Duh Sfânt

CALENDAR ORTODOX

16 iunie, luni – (†) **Sfânta Treime**. Sf. Tihon, Episcopul Amaturdei; Sf. Mc. Marcu, Episcopul.
17 iunie, marți – Sf. Mc. Manuil, Savel și Ismail.
18 iunie, miercuri – Sf. Mc. Leontie, Ipatie, Teodul și Eterie. (Harți)
19 iunie, joi – Sf. Ap. Iuda, ruda Domnului; Cuv. Zinon și Paisie cel Mare.
20 iunie, vineri – Sf. Sfințit Mc. Metodie, Episcopul Patarelor; Cuv. Calist Patriarhul. (Harți).
21 iunie, sâmbătă – Sf. Sfințitii Mc. Iulian din Tars și Afrodisie. (Odovania Praznicului Rusaliilor).
22 iunie, duminică – Sf. Sfințitii Mc. Eusebie, Episcopul Samosatelor, Zenon și Zina. (Lăsatul secului pentru Postul Sfinților Apostoli).

Citatul săptămânii

„Una dintre marile mulțumiri ale vieții e să știi că n-ai lucrat niciodată împotriva propriei tale convingeri, ci ai făcut totdeauna ceea ce tu însuși ai voit și faci numai ceea ce tu însuși vrei, că nici împrejurările, nici oamenii, nici propriile tale porniri nu pot să te robească.”
Ioan Slavici

AGENDĂ

16 iunie

1925 – s-a născut, la Cofa, **Anatol E. Baconsky**, poet, eseist, prozator.

1890 – s-a născut filosoful și publicistul **Nae Ionescu**.

17 iunie

Ziua Aripilor Românești. Traian Vuia (1872-1950), Aurel Vlaicu (1882-1913), Henri Coandă (1886-1972) sunt doar câteva din numele românești de notorietate în istoria aviației mondiale.

1473 – miniaturistul Nicodim a terminat de scris și de decorat vestitul *Tetraevanghel de la Humor*, în care se află și chipul lui Ștefan cel Mare. Tetraevanghelul se află azi în Muzeul Mănăstirii Putna.

1888 – s-a născut medicul și scriitorul **Victor Papilian**.

18 iunie

1815 – a avut loc Bătălia de la Waterloo (Belgia), în urma căreia Napoleon I, înfrânt de armatele anglo-prusace, pierde pentru totdeauna tronul Franței.

19 iunie

1899 – s-a născut **George Călinescu**, critic, istoric literar, prozator, poet, dramaturg și gazetar.

20 iunie

1891 – a murit, la Paris, **Mihail Kogălniceanu**, personalitate politică de prim rang, unul dintre făuritorii României moderne, istoric, orator, ideolog literar și scriitor.

1955 – a avut loc eclipsa de soare cu cea mai mare durată (7 minute și 8 secunde) din secolul XX, vizibilă din Philippine.

1995 – a încetat din viață, la Paris, **Emil Cioran**, filosof și scriitor francez de origine română.

21 iunie

1848 – în revista „Foaie pentru minte, inimă și literatură” a apărut poezia lui Andrei Mureșanu „Un răsunet” pe care Anton Pann a pus-o pe muzică, și în 1990 a devenit Imnul de Stat al României.

1912 – s-a născut eseistul și prozatorul român **Nicolae Steinhardt**.

1992 – Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât canonizarea ca sfinți a voievozilor **Ștefan cel Mare** și **Constantin Brâncoveanu**.

22 iunie

1922 – a murit **Tache Dumitru Ionescu**, politician de talie europeană și renumit orator.

Colaborare româno-maghiară
în domeniul turismului

Realizarea cât mai rapidă a unei autostrăzi între București și Budapesta, extinderea programului turistic „Drumul Vinului” și în vecinătatea vestică a graniței dintre România și Ungaria, precum și promovarea comună a celor două țări pe terțe piețe, sunt câteva dintre subiectele abordate miercuri trecută, la 4 iunie, de către **Dan Matei Agathon**, ministrul român al turismului și de **Pál Béla**, secretar de stat responsabil cu turismul din cadrul Ministerului ungar al Economiei și Comerțului, care a efectuat o vizită în România.

Potrivit declarațiilor făcute de cei doi miniștri, România și Ungaria nu se

află în concurență pe piața destinațiilor turistice, oferta fiind complementară. Acest fapt va înlesni ca ministerele de resort din cele două țări să realizeze plante comune de promovare. Oferta de vacanță a unui stat ar putea fi prezentată prin biroul de promovare a celuilalt stat, dacă primul nu are un birou în țara respectivă. Ministrul maghiar a declarat că Ungaria susține atât integrarea României în NATO – recent Legislativul de la Budapesta adoptând pașii necesari – cât și în Uniunea Europeană.

Miniștrii au declarat că au convenit să aibă întâlniri bianuale, la Budapesta sau la Balaton și la Mamaia. Părțile au conve-

nit, de asemenea, să valorifice din plin posibilitățile oferite de Acordul de colaborare în domeniul turismului, semnat între cele două țări în 1997. „L-am rugat pe ministrul maghiar să susțină în Guvern proiectul autostrăzii Budapesta-București, care ar duce la dublarea numărului de turiști între cele două țări. Vom face lobby la UE pentru obținerea fondurilor necesare”, a declarat ministrul Dan Matei Agathon.

Officialii s-au mai angajat să identifice proiectele comune de turism promovate de autorități locale din Satu Mare, Arad, Bihor, Timiș, în cadrul Programului Phare 2003 de dezvoltare transfrontalieră și acordare de sprijin logistic.

Potrivit datelor prezentate de ministrul român, România a fost vizitată în 2002 de 1,1 milioane de turiști din țara vecină, în timp ce 3,5 milioane români au fost în Ungaria. Ultimele date disponibile valabile pentru primul trimestru al anului curent arată că a fost înregistrată o creștere de 27 la sută a sosirilor în România dinspre Ungaria, față de perioada echivalentă a anului 2002.

România și Ungaria,
de la parteneriat la alianță

Gheorghe Prisăcaru, președintele Comisiei pentru afaceri externe a Senatului român, a spus la 2 iunie, la Budapesta, că relațiile dintre Ungaria și România au progresat „de la un parteneriat la alianță”. Prisăcaru a participat la ratificarea, la 2 iunie, de către Parlamentul ungar, a protocoalelor de aderare la NATO. El a

declarat că prin ratificarea protocoalelor Ungaria și-a adus o contribuție importantă la „continuarea ștergerii diviziunilor de la lăta ale Europei și extinderea spațiului stabilității și securității în Europa”. Relațiile dintre cele două țări, a adăugat el, „nu au fost niciodată atât de bune ca acum”.

(Rador)

Un nou sprijin
pentru sfera
civilă

La Secretariatul Cancelariei Primului Ministru s-a decis recent despre subvenționarea bugetară a organizațiilor civile. Între 1.117 de asociații au fost distribuite în total 400 milioane de forinți. La rândul ei, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a primit, pe această cale, 500.000 de forinți pentru cheltuielile de funcționare pe anul 2003.

-ștf-

Anunț despre folosirea
subvenției de 1%

În anul 2002 au fost oferite Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (UCRU) în total 126.676 de forinți din partea acestor persoane care au donat 1% din impozitul lor personal acestei organizații civile. Conform hotărârii Adunării generale a UCRU, acest sprijin va fi folosit pentru subvenționarea participării tinerilor români din Ungaria la cursuri de limbă și cultură în România. Preziuliu Uni-

nii a decis recent să completeze suma provenită din donația de 1% și să asigure în total 600 de EURO pentru înscrierea la cursul de vară – organizat de către Fundația Culturală Română la Baia Mare, între 14 iulie–3 august 2003 – a lui **Toma Iova**, student în anul II la Institutul de Teologie din Arad și a lui **Attila Iova**, student în anul I la Institutul Pedagogic din Seghedin.

-frățean-

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: **Dansatori din Chitighaz la Perinița**
(Foto: Rita Pătaș)

Comisia de externe a AȚRU, preocupată de relațiile economice româno-maghiare

Comisia de relații externe a Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria și-a ținut actuala ședință în ziua de 5 iunie, în deplasare la Bichișciaba, cu ocazia deschiderii cursului de administratori români la Școala medie profesională Eötvös József din reședința județeană. Membrii comisiei au participat mai înainte la festivitatea de deschidere a cursurilor, unde președintele *Gheorghe Gros* le-a dorit cursanților succes atât la învățătură, cât și la angajarea lor viitoare în acest domeniu.

În legătură cu acest curs de administratori, organizat de Fundația Publică pentru Dezvoltarea Întreprinderilor din Județul Bichiș, de la managerul de proiect *Pélli Éva* am aflat că acest curs va dura patru luni, conținând 400 de ore de cunoștințe teoretice și practice. „Fundația noastră a înaintat un proiect la un concurs Phare-CBC, și participând cu succes, am reușit să obținem fonduri pentru realizarea acestui curs de administratori români. La început s-au interesat de această posibilitate vreo 50 de persoane, dar până la urmă au rămas doar 28, una dintre condițiile de bază fiind cunoașterea limbii române. La acest capitol pot spune că majoritatea cursanților vorbesc bine limba română, ei fiind maghiari din România, stabiliți aici cu puțin timp în

urmă. În cadrul prelegerilor, studenții vor putea însuși cunoștințe economice, marketing, financiare, de drept, informatică și comerț exterior. Un rol însemnat va primi învățarea în românește a lexicului de specialitate, profesorul de română fiind *Petru Stan* din Giula. Scopul nostru este pregătirea specialiștilor în domeniul administrativ al întreprinderilor mixte.”

După deschiderea cursului de administratori, comisia de specialitate a AȚRU și-a continuat lucrările într-o sală separată, ascultând un raport informativ despre relațiile economice româno-maghiare prezentat de *Borzán Anita*, profesoară la Catedra de economie a Facultății Tessedik Sámuel din Bichișciaba, care și-a ales acest subiect și pentru teza ei de doctorat. Doamna *Borzán* a accentuat importanța formării cadrelor în această zonă a euroregiunilor, a realizării proiectelor comune româno-maghiare în județele limitrofe, subliniind totodată că „deși geografic suntem foarte apropiați, relațiile noastre economice nu sunt încă prea dezvoltate”.

Un alt subiect actual al Comisiei de externe a fost posibilitatea concurenței la Ministerul Informaticii de la Budapesta pentru obținerea calculatoarelor necesare în munca reprezentanțelor locale românești. - iova -

Pensionari români din Giula la Băile Herculane

Membrii Clubului pensionarilor români din Giula vor efectua în perioada 13-15 iunie o excursie la Băile Herculane și Porțile de Fier – ne-a informat *Gheorghe Marc*, președintele clubului. Primul popas al călătoriei va

fi la Arad, pentru a lua legătura cu asociația pensionarilor din orașul de pe malul Mureșului. Excursia vârstnicilor români în România se realizează din subvenție obținută prin concurs. Șt. C.

Deschiderea unei noi porți între Ungaria și România

Premierul român *Adrian Năstase* și omologul său ungar *Medgyessy Péter* au inaugurat vineri, 6 iunie, un nou punct de trecere a frontierei dintre cele două țări, la Urziceni-Vállaj.

rea primului punct comun de trecere a frontierei, la Secuieni, județul Bihor, unde controlul vamal va fi făcut împreună, de vameșii unguri și români.

Adrian Năstase a remar-

La același capitol, primul ministru român a adăugat despre importanța zilei: „Mesajul central este legat de faptul că vrem să lucrăm împreună pentru viitor. Vi-teza proiectelor noastre tre-

Foto: ROMPRES

Premierul ungar l-a asigurat încă o dată pe omologul său român de sprijinul Ungariei pentru integrarea României în Uniunea Europeană „nu prin vorbe, ci prin fapte”.

Adrian Năstase a adăugat: „Integrarea României în structurile europene nu trebuie să însemne doar texte de filozofie politică, ci, în primul rând, semne clare de apropiere și, mai ales, măsuri concrete prin care nivelul de trai, capacitatea românilor de a trăi mai bine să se poată realiza prin decizii pe care să putem să le luăm împreună.” Cei doi premieri au decis să facă lobby pe lângă Uniunea Europeană în scopul obținerii finanțării necesare sprijinirii unui proiect comun de realizare a unei autostrăzi pe ruta București – Brașov – Târgu-Mureș – Cluj-Napoca – Oradea – Borș – Budapesta. *Adrian Năstase* i-a mulțumit lui *Medgyessy* pentru ratificarea, în Parlamentul de la Budapesta, a protocolului de aderare a României la NATO, apreciind că este unul dintre pașii concreți făcuți de Ungaria pentru integrarea României în structurile euro-atlantice. Premiile au mai discutat și despre unul dintre proiectele privind deschide-

cat că cele două țări înainteză spre o relație partenerială a secolului XXI, după care a adăugat: „În timp ce unii mai luptă cu trecutul, guvernele celor două țări sunt preocupate cu consolidarea și dezvoltarea bunălor relații și a colaborării”.

La conferința de presă comună a celor doi premieri, *Medgyessy Péter* a făcut promisiunea că „încă înaintea vacanței de vară a Guvernului, chestiunea Fundației Gojdu va fi în atenția noastră. Este vorba despre un mesaj important către cele două națiuni și către Europa, deoarece memoria lui Gojdu se referă atât la problema reconcilierii româno-ungare, cât și la problema dezvoltării colaborării.”

buie să fie sincronizată cu evoluțiile din Uniunea Europeană. Nimeni nu ne va aștepta să rezolvăm eterne dispute asupra trecutului. Este nevoie să ne concentrăm pe proiecte concrete care să fie în beneficiul cetățenilor noștri. De aceea, sunt foarte importante proiectele comune în domeniul infrastructurilor, drumurilor, proiectul Gojdu, facilitățile pentru cetățenii români care vor să călătorească în Ungaria sau pentru cetățenii unguri care se găsesc în România.”

Pentru imortalizarea inaugurării punctului de trecere a frontierei Vállaj-Urziceni, premierii celor două țări au plantat câte un copac în ambele părți ale liniei de frontieră. E. Iova

Distincție pentru merite deosebite în pregătirea elevilor români

În ziua de 2 iunie, la Muzeul de Etnografie din Budapesta au fost înmânate distincțiile elevilor care au obținut primele trei locuri la concursul pe țară al școlilor medii (OKTV), organizat de Institutul de Învățământ Public KÁOKSZI din Budapesta. Premiile au fost decernate în 33 de categorii. Cu această ocazie, ministrul educației *Magyar*

Bálint a înmănat premii și unor profesori, care i-au pregătit pe tineri cu succese deosebite. Printre cei circa 20 de pedagogi din întreaga țară s-a găsit și profesoara română *Stella Nicula Machhour* de la Liceul N. Bălcescu din Giula, care a primit o diplomă pentru munca depusă în descoperirea și pregătirea tinerelor talente. - va -

Ce programe culturale își planifică comunitățile românești?

Curatoriul Fundației Publice „Pentru minoritățile naționale și etnice din Ungaria” (MNEKK) a încheiat la ședința din 4 iunie 2003, prima fază a activității sale din acest an. Instituția menită să asigure fonduri bănești pentru sprijinirea diferitelor programe culturale ale naționalităților își va relua munca propriu-zisă în toamnă, când va decide despre forma de acordare a unor subvenții pentru tineretul studios din rândul naționalităților.

Deciziile din prima jumătate a anului

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) și-a schimbat în această primăvară reprezentantul în Curatoriu. În locul lui *Gheorghe Marc* din Giula a fost delegat *Alexandru Finna* din Chitighaz. Vom remarca cu satisfacție că până la ora actuală a reușit să primească subvenție de la Fundație numai acele autogovernări sau asociații și persoane fizice, care fac parte din comunitatea românilor. Tabelul de mai jos cuprinde informații despre subvențiile acordate pentru proiectele românești din acele categorii, despre care s-au publicat deja date în pagina de pe Internet a Fundației: web.axelero.hu/mnekk.

Categoria, tematica concursului	Programe culturale Faza I.	Programe științifice	Tabere de vară	Activități teatrale	Media locală	Total
Numărul concursurilor	49	3	14	3	5	74
Forinți	7.070.000	600.000	2.390.000	679.400	1.035.000	11.774.400

În categoria pentru subvenționarea organizării cursurilor de perfecționare a deputaților din autogovernările minorităților, reprezentanțele românești nu au înaintat nici un concurs. La categoria „Programe teatrale” a concurat Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU) obținând în total 529.400 de forinți pentru organizarea spectacolelor teatrale cu concursul formațiilor din țară și România. Al doilea concurent în această categorie a fost Centrul de dezvoltare umană din județul Bichiș. Această instituție organizează pentru școlile românești întâlnirea echipelor de teatru ale elevilor de școală generală, obținând pe această cale 150.000 de forinți pentru acest proiect.

Programe științifice, media locală

În categoria „Programe științifice” găsim de asemenea numai doi concurenți. Institutul pedagogic din Szarvas obține 150.000 de forinți pentru organizarea unei conferințe a educatoarelor române, iar Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria primește în total 450.000 de forinți pentru comemorarea lui David Voniga și pentru organizarea celei de-a XII-a ediție a simpozionului științific în toamna anului 2003. (Ministerul Culturii planifică să sprijine acest proiect din urmă cu alte 80.000 de forinți.)

În categoria „Media locală” găsim 4 instituții subvenționate. Centrul cultural din Apateu primește 115.000 de forinți pentru instalarea unui sistem de recepționare la casa de cultură a programelor tv din România. UCRU a obținut pe această cale 150.000 de forinți pentru a instala la Liceul românesc din Giula un asemenea sistem de antenă, adecvat recepționării programelor românești la tv, precum 250.000 de forinți pentru redactarea paginii Internet (www.romanul.hu). Asociația „Pentru Micherechi” primește 160.000 de forinți pentru introducerea pe Internet a revistei locale (www.jurnalul.hu). Tot în această categorie, Radiodifuziunea Maghiară a obținut 100.000 de forinți pentru finanțarea unor programe în limba română despre Uniunea Europeană.

Decizii și propuneri pentru subvenții

Condiția obținerii subvențiilor în categoria „Programe culturale” și „Tabere de vară” a fost ca aceste programe să se desfășoare în limba maternă a naționalităților, în cazul nostru în limba română. Dacă se respectă această condiție, ne poate bucura că în aceste categorii s-au împărțit cei mai mulți bani pentru proiectele românești. (Pentru „programe culturale” și „tabere de vară” mai acordă subvenții atât Ministerul Culturii (NKOM), cât și Ministerul Învățământului (OM). Ministerele de resort însă nu au publicat încă deciziile lor privitor la domeniu.)

Mai jos vom aduna la un loc date despre deciziile Fundației MNEKK, completându-le cu cifrele la nivel de propunere ale Ministerului Culturii, menționând că aceste date sunt doar cifre informative. Despre subvențiile acordate pentru organizarea taberelor de vară vom relata mai târziu. Mai amintim că sprijinul Fundației MNEKK, menționat în tabelul de mai sus, se referă la programele planificate pentru prima parte a anului 2003.

Apateu, AȚRU, Pocei

În categoria programelor de păstrare a tradițiilor cele mai multe concursuri au sosit din Apateu, 13 la număr, obținând pentru acestea în total 880 de mii de forinți. Apatenii se angajează la organizarea unei excursii la Oradea și la Vașcău, doresc să sprijine activitatea Corului Armonia, precum echipa de dansuri populare de la școala din loc, inițiază întâlnirea corurilor adulților la Apateu, precum concursul corurilor școlilor românești, planifică organizarea unor zile românești.

AȚRU obține pentru două proiecte în total 750.000 de forinți, organizând întâlnirile cercurilor „Perinița” și a „cercurilor de copii”. Comunitatea română din Pocei a câștigat 540.000 de forinți pentru organizarea consfătuirii bibliotecarilor, a târgului meșterilor populari, a săptămânii românești, precum a unui concurs pentru copii despre cunoștințe etnografice. Fundația „Pro musica” din Giula primește 480.000 de forinți pentru organizarea festivalului internațional al corurilor și aniversarea mecenatului giulan Teodor Pap. Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria obține 470.000 de forinți și se angajează să organizeze concursul „Tezur românesc” pentru școlari, precum o conferință despre experiențele predării disciplinei „cultură și civilizație românească” la școlile generale.

Autogovernarea și Școala românească din Bătania primește 450.000 de forinți pentru contribuția la organizarea taberei de dansuri populare din loc, și pentru aniversarea a 10 ani de la înființarea școlii românești independente. Autogovernarea românească și instituțiile din Bedeu obțin 380 de mii de forinți pentru instalarea unui clopot în cimitirul din loc, precum pentru organizarea săptămânii românești și a întâlnirii grădinițelor românești din Bihor la Bedeu. Asociația Tinerilor din Micherechi a primit 380.000 de forinți pentru organizarea unui ciclu de concerte de muzică ușoară. Grădinița din strada Galamb din Giula a câștigat 370.000 de forinți pentru așezarea unei table memoriale la institutul preșcolar cu secție românească, și comemorarea aniversării de 110 ani de la înființare grădiniței din cartierul Orașul Mare Românesc din Giula.

Autogovernarea românească din Bichișciaba a obținut 350.000 de forinți pentru organizarea tradiționalului concurs de povești. Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria a primit 340.000 de forinți pentru comemorarea unor personalități de seamă din istoria culturii românilor din această țară. Obține 340.000 de forinți și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria cu scopul sprijinirii creării legăturilor cu instituții culturale din România, precum pentru organizarea unui șir de conferințe despre limba vorbită de românii din această țară.

Giula, Chitighaz, Micherechi, Budapesta

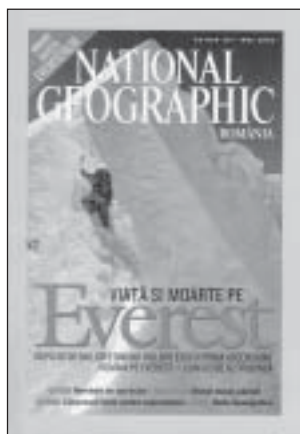
S-a prezentat la concursul Fundației MNEKK și Liceul românesc din Giula și a obținut 300.000 de forinți pentru organizarea întâlnirii echipelor folclorice, precum pentru comemorarea personalităților românești, înmormântate în orașul Giula. Autogovernarea românească din Chitighaz primește 280.000 de forinți pentru sprijinirea echipei de dansuri populare din loc, iar Asociația românilor din Micherechi obține 200.000 de forinți pentru un turneu în România al echipei folclorice. Autogovernarea românească din sectorul III al Budapestei primește 260.000 de forinți pentru organizarea unei excursii a budapestanilor la Micherechi, precum pentru primirea vizitei școlarilor din Micherechi la Budapesta, pentru a le prezenta locurile legate de istoria culturală a românilor din capitala Ungariei. Clubul românesc al vârstnicilor din Giula planifică o excursie în România și primește pentru acest drum 220.000 de forinți. Autogovernarea românească din Săcal obține 150.000 de forinți pentru crearea legăturilor cu România. Societatea Culturală a Românilor din Budapesta și Autogovernarea românească din sectorul VII a primit câte 150.000 de forinți pentru cinstirea amintirii lui Emanuil Gojdu. A obținut tot 150 de mii de forinți și Consiliul Județean Bichiș pentru organizarea întâlnirii primarilor de lângă frontieră dintre Ungaria și România. Asociația Română din Budapesta a primit de la Fundația MNEKK 130.000 de forinți pentru organizarea unui concurs de desene pentru copii și expoziție de artă plastică.

Șt. Frățean

România în circuit mondial

De 115 de ani apare una dintre cele mai prestigioase reviste geografice ale lumii, în îngrijirea Societății National Geographic. În cei 115 de ani de la apariție, societatea a sponsorizat 6.500 de proiecte științifice, prin paginile revistei au devenit celebre cercetările despre animale și plante amenințate de dispariție, despre peisaje și zone geografice unice prin importanța și farmecul lor. În 1995 a fost lansată în Japonia prima ediție internațională. De atunci – așa cum își pune întrebarea directorul *Bill Allen*: „De ce nu-i spunem revistei International Geographic?” – revista cunoaște tot mai multe editări naționale. De trei ani apare ediția maghiară, iar din primăvara acestui an apare și ediția română.

Primul număr al ediției românești face un scurt bilanț al informațiilor despre România, publicate de-a lungul anilor în paginile revistei. În 1913 a apărut primul reportaj, „România și ambi-

țiile ei”, în care România era descrisă ca o țară pitorească, plină de contraste, totuși europeană, în plină emancipare, cu multe zăcămintele minerale, cu mari bogății ale solului și subsolului și... „cu femei foarte frumoase”. Apoi apar scrieri și în anii următori. Între cele două războaie mondiale, România este vizitată în repetate rânduri de exploratorii Societății. Și de fiecare dată, țara este conturată pozitiv, cu multe amănunte idilice și atracții turistice. În a doua

parte a secolului XX, România parcă a încetat să mai existe (la fel ca celelalte țări ale lagărului socialist). Ea re apare în coloanele National Geographic în septembrie 1998, printr-un amplu reportaj sub titlul „Zile noi pentru România: o națiune își savurează libertatea”. Studiul sugerează speranța că România a pornit pe un fagaș nou, drumul e lung, dar direcția e bună.

Și ce mai oferă prima ediție românească a revistei?

Mai întâi trebuie apreciat că, la fel ca ediția maghiară, National Geographic România garantează același nivel înalt al scrierilor, reportajele sunt pretențioase tematic, scrise într-un stil ce dovedește multă erudiție și profesionalism. Iar dat fiind că în aceste săptămâni lumea întreagă a sărbătorit o jumătate de veac de la cucerirea Everestului, era firesc ca și ediția românească să publice un reportaj despre temerarul *Edmund Hillary*. Dar în

plus, ca ediție românească, numărul în discuție face și un istoric al exploratorilor români care au ajuns în Himalaya, sub genericul „Români spre Everest”. Și încă un surplus pentru cititorul român: o hartă gratuită a Everestului. Un alt reportaj amplu se ocupă cu arta mayașă, făcând, la fel, referirile românești corespunzătoare. Un alt capitol se ocupă de un proiect început încă din anii șaiszeci cu cimpanzeii din Parcul Național Gombe de la malul Lacului Tanganyika din Tanzania.

Numărul recomandat mai rezervă și o curiozitate pentru cititorul român din Ungaria. Un fotoreportaj senzational de *Szentpéteri L. József* descrie „Scurta și păti-

mașa viață a rusaliilor” de pe Tisa: *Noi o numim înflorirea Tisei. În fiecare an, de la sfârșitul primăverii până la începutul verii, un spectacol natural transformă râul. Sățenii vin să se minuneze de „florile” ce se deschid la suprafața apei – milioane de efemeride cu coadă lungă. Ele trăiesc și în România. Își iau zborul, în nori uriași, se împerechează și pier, în doar câteva ore. Din reportaj mai aflăm că „ephemeron” (de aici „viață efemeră”, deci scurtă, trecătoare) este denumirea pe care în antichitate a dat-o Aristotel acestei insecte numite românește „rusalii”, în ungurește devenind chiar o noțiune răspândită sub denumirea de „Tiszavirág”.*

E. I.

Dialog științific maghiaro-român

Cea de a IV-a Conferință de Folclor, București, 19 mai 2003

Centrul Cultural Maghiar din București a găzduit cea de-a IV-a conferință de folclor româno-maghiar. Expunerile au avut ca temă „Plantele în folclor”. După ce *Hergýán Tibor*, directorul Centrului Cultural Maghiar din București, a urat bun venit invitaților și le-a mulțumit acestora pentru participare, *Zsigmond Győző* (București) a făcut o prezentare succintă a tradițiilor etnobotanice, fixând momentele importante ale colaborărilor româno-maghiare din acest domeniu. Domnia sa a amintit „Nomenclatura Vegetabilium” (1783) a lui *Benkő József* din secolul al XVIII-lea, care cuprindea, pe lângă denumiri populare maghiare și un număr însemnat de nume populare românești din flora transilvăneană. Un pas important în etnobotanică l-a reprezentat importantul dicționar etnobotanic al lui *Al. Borza*, discipolul și doctorandul lui *Mágyocsy-Ditz* la Budapesta, dicționar redactat împreună cu

Valeriu Butură (1979) și a cărui republicare se impune.

Pe aceeași linie a cercetărilor etnobotanice maghiaro-române, invitații au prezentat comunicări interesante atât prin diversitatea, cât și prin noutatea conținutului științific.

Programul a cuprins prelegeri susținute de *Voigt Vilmos* (Budapesta): Flora-Venus-Primavera; *Nicolae Constantinescu* (București): Frunză verde lemn domnesc. Plante și arbori în formula de început a cântecului popular românesc; *Verebelyi Kincso* (Budapesta): Plante în obiceiurile populare maghiare; *Silviu Angelescu* (București): Fabulosul vegetal; *Pálfalvi Pál* (Odorheiu Secuiesc): Legende etnologice, respectiv fragmente din regiunea Ghimeș referitoare la plante; *Sabina Ispas* (București): Mărul, floare, fruct – simbol în gândirea tradițională; *Ioana-Ruxandra Frunzelată* (București): Vopsitul cu plante în județul Bistrița-Năsăud,

Szigeti Jenő (Miskolc): Mărul lui Adam și Eva; *Narcisa Știucă* (București): Ipostaze ale comunicării uman-vegetale în contextul unui ciclu festiv tradițional: Sântoaderul; *Balázs Lajos* (Miercurea Ciuc): Chipul lui Isus pe bobul de grâu. O fărâma a cultului grâului la Sândominic-Ciuc; *Rodica Zane* (București): Verde și uscat – ipostaze ale vegetalului în folclor; *Adriana Rujan* (Pitești): Sistemul reprezentărilor vegetale în ghicitori; *Zsigmond Győző* (București): Brebenelul în medicina populară maghiară.

Toate comunicările urmează să fie publicate, așa cum s-a procedat și cu materialele conferințelor anterioare, acestea oglindind asemănări de mentalitate ale celor două popoare. Considerăm extrem de interesantă și utilă inițiativa Centrului Cultural Maghiar de la București, un dialog etnologic similar putând fi desfășurat și la Centrul Cultural Român din capitala Ungariei. **R. Raliade**, București

Cartea își caută cititorul

În primăvara acestui an, în îngrijirea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria și a Editurii NOI, cu binecuvântarea PS Episcop Sofronie a apărut ediția a II-a revizuită a volumului regretatului părinte vicar Teodor Misaroș intitulat „Din istoria comunităților bisericești ortodoxe române din Ungaria”. Cartea oferă o vastă prezentare a comunităților ortodoxe din localitățile populate și de români, a istoriei lor, a valorilor religioase ortodoxe din sate și orașe.

PS Sofronie, întâistătătorul turmei credincioșilor ortodocși români, evidențiază în introducere valoarea deosebită a acestei cărți: „*Ea vine să acopere un important gol din trecutul nostru spiritual și aduce un plus de lumină asupra a ceea ce a fost și un spor de nădejde pentru ceea ce Dumnezeu va binecuvânta să fie. Munca stăruitoare și trudnică a Părintelui Misaroș a fost una de pionierat, de desțelenire. Puțină vreme izvoarelor, fructificată la maximum de autor, limitarea accesului la documente, ușor de înțeles având în vedere perioada când a fost elaborată, fac din cartea aceasta un instrument de primă mână pentru viitorii cercetători ai vieții românești de la granița apuseană a României și până dincolo chiar de Tisa.*”

Ediția nouă se deosebește de prima prin introducerea fotografiilor tuturor bisericilor ortodoxe române din Ungaria, iar un scurt epilog prezintă schimbările din ultimii ani.

Volumul părintelui Teodor Misaroș poate fi cumpărat (sau comandat) de la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (Giula 5700, str. Gh. Doja nr. 8). Prețul cărții este 500 de forinți. (Cartea poate fi procurată și de la Liceul N. Bălcescu din Giula, str. Liceum nr. 2.)

Pentru cititorii *Foii românești*, care ne vor retrimite acest cupon și copia avizului poștal de trimitere a costului cărții, o vom expedia în mod gratuit.

Numele și prenumele:

Adresa:

☐ Da, aș vrea să primesc un exemplar din volumul „Din istoria comunităților bisericești ortodoxe române din Ungaria” de Teodor Misaroș.

În ziua Cincizecimii, toți s-au umplut de Duh Sfânt

Ziua Cincizecimii este o zi deosebit de importantă în viața primilor creștini, a apostolilor lui Cristos. Totodată trebuie să recunoaștem că și pentru noi, creștinii de azi, este o zi la fel de importantă, fiindcă ni s-a descoperit o nouă perioadă, s-au deschis noi posibilități pentru omenire.

Antecedentele acestei zile de sărbătoare se găsesc în Vechiul Testament. În greacă, cuvântul „hé pentekosté” (héméra) înseamnă a cincizecea (zi). Adică au trecut 50 de zile după Paști (Lev. 25:15 sau Deut. 16:9), fiind al 3-lea pelerinaj pentru fiii lui Israel. S-a mai numit și „praznicul săptămânii”, adică au trecut 7 săptămâni de la Paști (Ex. 34:22 sau Num. 28:26). La această sărbătoare au fost jertfiți șapte miei de un an fără cusur, un vițel și doi berbeci împreună cu două pâini (Lev. 23:17-18). Această sărbătoare s-a mai

numit și sărbătoarea Secerșului, a celor dintâi roade (Ex. 23:16). Dar sărbătoarea mai are încă o însemnătate în Vechiul Testament: „Sărbătoarea încheierii săptămânii” (Num. 28:26). Este interesant că semnificația Paștilor, evocarea patimilor și evenimentele slobozirii înseamnă că se încheie și se împlinește planul lui Dumnezeu, iar acesta devine vizibil din generație în generație.

Rusaliile înseamnă, deci, sărbătoarea împlinirii, a încheierii momentelor de mântuire în istoria omenirii. În lumina profețiilor vedem planul lui Dumnezeu: „După aceea, voi turna Duhul Meu peste orice făptură; fiii și fiicele voastre vor prooroci, bătrânii noștri vor visa visuri, și tinerii voștri vor avea vedenii. Chiar și peste robi și peste roabe voi turna Duhul Meu, în zilele acelea” (Ioel 2:28-29). S-au împlinit 50 de zile după Înviere, 10 zile după Înălțarea

lui Cristos. Toate profețiile și tot planul lui Dumnezeu se împlinește în Cristos și prin Cristos. Deci și evenimentele din această zi s-au împlinit în El. Adică lucrarea Lui s-a desăvârșit, calea mântuirii este deschisă pentru toți oamenii, o Evanghelie desăvârșită stă la dispoziția fiecărui suflet.

Nu numai promisiunea făcută prin proorociile lui Dumnezeu s-a împlinit, dar și Domnul Isus Cristos a promis ucenicilor Săi că Duhul promisiunii va veni curând, și să nu plece din Ierusalim, ci să aștepte împlinirea.

Care au fost condițiile prin care primii creștini au realizat umplerea de Duhul Sfânt?

1. Ei au crezut că promisiunile Domnului Isus se vor împlini. Au crezut în suveranitatea și puterea lui Dumnezeu. Au așteptat împlinirea Cuvântului lui Cristos.

2. Au fost laolaltă în aceeași zi (a Cincizecimii) și împreună în același loc. Psalmistul în Psalmul 133 ne relatează unitatea acelor care sunt împreună prin voia lui Dumnezeu: „căci acolo dă Domnul binecuvântarea, viața pentru veșnicie.” Și astăzi este valabil, dacă așteptăm să ne umple Domnul cu binecuvântarea și cu Duhul lui Sfânt.

3. Ucenicii au acceptat ca Dumnezeu să le formeze viața.

Care a fost consecința lucrării Duhului? O viziune minunată, o atmosferă nespus de minunată. „Deodată a venit din cer un sunet ca vâjâitul unui vânt puternic și a umplut toată casa unde se așezau ei. Niste limbi ca de foc au fost văzute împărțindu-se printre ei, și s-au așezat câte una pe fiecare din ei.” (Fapt. 2:2-3).

Când citești acest fragment din Biblie, dragul meu cititor, cred că se aprinde și

în tine dorința de a fi în asemenea locuri. Dacă ar fi să alegi dintre anumite locuri, pe care l-ai alege? Casa care se umple cu Suflarea Duhului Sfânt sau alte case, locașuri unde încăperea se umple cu fum de țigări, aburi de alcool, vorbe necuviincioase, înjurături și alte aspecte ale desfrânării?! Alege-ți locul rugăciunii și atmosfera iubirii lui Dumnezeu!

„Și toți s-au umplut cu Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, după cum le da Duhul să vorbească.” (Fapt. 2:4).

Un vas, dacă este așezat într-o cameră, se umple cu conținutul cu care este umplută acea încăpere. În prezența Duhului ne umplem și noi cu acel Duh. Dar înainte de asta, vasul trebuie să fie gol și curat. Doamne, umple-ne cu Duhul Tău cel Sfânt, ca toți să fim umpluți și astăzi! Amin.

Pastorul Vasile Bodiș

Ziua Copiilor la Chitighaz

În 31 mai, chitighăzenii au organizat Ziua Copiilor atât la Căminul cultural, pentru toți copiii, cât și în curtea Bisericii Baptiste. La Casa de cultură programul s-a desfășurat înainte de masă, sub conducerea directorului Petru Selejan, care este și președintele Autogubernării Minoritare Române din comună. Programul bisericesc a început după-masă la ora 14.00. Copiii au participat la mai multe activități, la diferite jocuri, au călărit, s-au distrat la diferite concursuri prin exerciții sportive și logice. Cu o zi mai târziu, duminică am continuat programul atât în cadrul serviciilor de evanghelizare, cât și în alte activități din curtea bisericii. În afară de copiii comunității baptiste au fost de față și alți copii din grădinițele și școli-

le din comună care au avut posibilitatea să participe la diferite concursuri de desen. Duminică după-masă au sosit chiar și câțiva copii din alte localități. În urma întrecerilor distractive, cei mai buni au primit premii și cadouri.

Musafirii comunității noastre au fost soții Szűcs Attila și Tünde, lucrătorii misionari de la Fundația pentru Evanghelizarea și Educarea copiilor din România, cu sediul la Sibiu. Dânsii lucrează în Oradea și în județul Bihor din România. Oaspeții au asistat la programul de la Căminul cultural, au discutat cu Petru Selejan, au schimbat câteva idei și păreri pe teme educative, despre conviețuirea copiilor români și maghiari și despre probleme actuale din domeniul educației. În timpul

discuțiilor am reținut câteva puncte care ne vor ajuta în viitor pentru edificarea unor relații de prietenie frățească atât pe plan creștin, cât și pe planul naționalității.

În cadrul programelor, fratele Szűcs Attila a prezentat câteva învățături biblice. Tema principală s-a axat pe puterea dragostei în viața copiilor. Textul de duminică dimineată a fost Marcu 5:21-24, 35-43, iar duminică după-masă a fost evanghelizare pe baza unui text din Ioan 6:1-13.

Dar Fratele Szűcs a transmis și un mesaj în limba română, semnalizând activitatea lor din România și un îndemn pentru toți. L-a învățat pe copii un cântec nou românesc, în primul rând pentru copiii care deja pot citi românește. La urmă, și copiii maghiari au cântat împreună cu ceilalți. Dar și noi, adulții am cântat împreună cu copiii: „Isus iubește pe fiecare... Isus iubește pe toți”.

Am avut o serbare minunată și o evanghelizare specială foarte bună și înălțătoare. Dumnezeu să binecuvânteze atât copiii, cât și părinții, buncii și străbuncii. Amin!

V. B.

Dragi frați și surori în Domnul!

Cu ocazia Rusaliilor, ziua de naștere a Bisericii Creștine Universale, vă doresc mult har, pace și binecuvântare peste viețile dumneavoastră. Doresc în același timp, ca Dumnezeuul Dragostei să reverse Duhul lui cel Sfânt peste fiecare creștin din întreaga lume.

Vasile Bodiș, pastorul Bisericii Baptiste din Chitighaz

Credincioși penticostali și la Aletea

Una din promisiunile Domnului nostru Isus Hristos este scrisă în evanghelia după Matei 18:20 și aceasta sună astfel „Căci acolo unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor”. Pe această promisiune se bazează și Biserica Penticostală din Aletea, care a fost înființată cu mai mulți ani în urmă având un număr de aproximativ cincisprezece membri. Faptul că sunt puțini la număr nu-i împiedică să se întâlnească, și împreună să se închine lui Dumnezeu în cântare, rugăciune și ascultarea Cuvântului. În rugăciunile lor, credincioșii mijlocesc mult înaintea lui Dumnezeu pentru orașul lor ca să fie mântuit și tot mai mulți oameni să-L recunoască pe Cel prea Înalt ca sin-

gura sursă de viață și fericire.

Programul religios în Casa Domnului din Aletea este după cum urmează:

miercuri 18.00-19.00, iar duminică de la ora 10.00 până la ora 11.00.

În data de 15 iunie, Biserica Penticostală din Aletea este invitată de onoare a Bisericii Penticostale nr. 1 din Micherechi, unde împreună cu alți credincioși vor asista la un botez nou testamental.

Biserica Penticostală din Aletea cuprinde cu căldura și simplitatea ei pe orice vizitator dornic de a asculta Cuvântul lui Dumnezeu, iar cei ce și-au rupt din timpul lor liber ca să o viziteze, nu au regretat că au făcut acest lucru.

Dorin Gavra

Evanghelistul Iosif Țon va predica la Micherechi

În ziua de duminică, 22 iunie, Biserica Baptistă Română din Micherechi va avea bucuria să primească în mijlocul său pe fratele Iosif Țon, binecunoscutul pastor, evanghelist și autor a mai multor cărți creștine din România. Fratele Țon, însoțit de soția sa, va vesti Cuvântul Domnului în cadrul celor două servicii divine, la ascultarea căruia este invitat și așteptat orice suflet dornic după Evanghelie. Serviciile divine vor începe înainte de masă, de la ora 9.00, iar după-masă de la ora 17.00.

R. P.

Zorica Lațcu (maica Teodosia Lațcu)

Duh*Prin noapte Domnul m-a chemat. Și lin
Urcam spre culmi, pășind pe cer senin.**Pe urma mea se așterneau uitări
Adânci ca nesfârșitul unei mări.**Comoară cu belșug de mângâieri,
În calea mea se deschideau tăceri.**Ci eu pluteam, plin încă de pământ.
Ce greu, ce greu era să-mi iau avânt!**Încet, chemarea sfântă mi-a deschis
Prin noapte, largă părție de vis.**În juru-mi stelele clipiră moi
Și-am înțeles atunci că suntem doi.**Trecea prin beznă mersul nostru mut.
Ce greu, ce greu mă dezlipeam de lut!**Ce-a fost apoi, eu n-aș putea să spui,
Dar am văzut în umbră fața Lui.**Și cum a fost, nicicând eu n-am să știu,
Simțeam că arde-n mine focul viu.**Vedeam, aleasă-n tainice lumini,
O frunte albă din chenar de spini.**O clipă, flăcările m-au durut...
Ardea pe mine haina mea de lut.**Iubirea pâlpâi și, dreapt-apoi,
Crescu – foc liniștit de rug – din noi.**Nu mai simțeam nici bucurii, nici dor,
Urcam acum ușor, tot mai ușor...**Pășeam spre culmi, pe pârtia de vis
Și-n urma mea, uitarea s-a închis.**Pe drum tot mai adânc, tot mai înalt,
M-a dus mereu iubirea Celuilalt.**În noaptea asta, Domnul m-a chemat;
Pe culme, ființa mea s-a destrămat,**Simțeam că nu mai vreau, că nu mai pot,
Și amândoi eram un singur tot.***Concert de Rusalii în Catedrală**

În prima zi de Rusalii, la 15 iunie, când Biserica Ortodoxă sărbătorește Pogorârea Sfântului Duh, Catedrala Sf. Nicolae din centrul Giulei așteaptă oaspeți de peste hotare. La slujba arhierescă, care va începe la ora 10.00, va cânta un cor românesc din Vârșet – Serbia.

Pelerinaj la Nicula

La inițiativa Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, un grup de copii din Micherechi vor pleca în pelerinaj la mănăstiri din zona Arhiepiscopiei Clujului. Tinerii vor fi însoțiți de PS Sofronie la mănăstirile de

la Nicula, Florești și Salva. Pelerinajul de patru zile, din perioada 16–19 iunie, se va realiza cu sprijinul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național din Arad.

- va -

Botez în Catedrala din Giula

De câte ori se botează un copil, mâna dragostei lui Dumnezeu se întinde să-l ia în brațe pe prunc și-i dă sărutul dragostei Sale. Botezul arată că Dumnezeu ne iubeste și ne primește chiar înainte ca noi să-L putem cunoaște sau iubi; arată că suntem doriți și iubiți de Dumnezeu chiar din clipa nașterii noastre. În cadrul acestei Sfinte Taine se pune sămânța credinței în sufletul omului.

Ziua de 1 iunie a fost prima sărbătoare mare din viața fetei nou-născute Ana, a părinților Andreea și Zoltán Szántó din Giula. Născută la 19 aprilie 2003, micuța Ana a fost botezată la 6 săptămâni, după rânduiala Bisericii noastre. Ceremonia botezului a fost săvârșită în Catedrala Sf. Nicolae, de către părintele vicar Pavel Ardelean. Nașii au fost Silvia Cefan și Tiberiu Cefan.

Prin primirea Sfântului Botez, acest nou mădular al bisericii noastre a devenit pătaș al firii dumnezeiești, iar prin cuvintele preotului a fost redată esența botezului: „Botezatu-te-ai, luminatu-te-ai, miruitu-te-ai, sfințitu-te-ai, spălatu-te-ai, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.”

- iova -

**Rugăciune către Sfântul Duh
Cel de o ființă și de un scaun cu Tatăl și cu Fiul**

(A Sfântului Simeon Noul Teolog)

Vino, Viața cea fericită și veșnică și Dreapta cea atotuitoare, întru tot Sfinte și de viață Făcătorule și Ziditorule Duhule, Cel ce ești ca stăpânire de aceeași cinste cu a Tatălui și a Fiului, Căroră în trei ipostasuri depotrivă Le este vrednicia, dumnezeirea, unirea gândirii și conglăsirea spre Unul. Vino, Doamne al meu, pe care Te-a dorit și Te dorește ticălosul meu suflet. Vino, Cel ce Tu însuși Te-ai făcut dorință întru mine și m-ai făcut să te doresc pe Tine, Cel cu totul neapropiat. Vino, bucuria mea cea neîncetată și desfătarea și slava. Vino, suflarea mea, viața mea, mângâierea sufletului meu. Fă-Te cu mine un duh, preabunule Stăpâne, fără de amestecare, fără de mutare, fără de schimbare, Dumnezeuule Cel peste toate.

Fă-Te mie toate întru toa-

te hrană negrăită și cu totul necheltuită, care de-a pururea se varsă în buzele sufletului meu și curge ca un izvor în inima mea, îmbrăcăminte care strălucește și cu totul arde pe draci, curățire care mă spală pe mine prin nestrăicătoare și sfinte lacrimi, pe care venirea Ta le dăruiește celor către care vine. Fă-Te mie, Doamne, lumină neînserată și soare neapus, în tot locul strălucindu-mă pe mine, Căla ce nu Te întorci din spre nimeni, ca să nu ne acoperim cu întunericul păcatelor noastre, nevrând a veni către Tine.

Depărtează de la mine, Doamne, toată înălțarea cea pierzătoare și îmi dă mie înțeleptirea desăvârșită a ochilor. Pune limbii mele frâu, arată urechile mele bine supuse sfintelor Tale porunci, dă-mi răbdare întru scârbe, înțelepțește și întărește inima mea întru

îndelungă-răbdare, întru milostivire, în dragoste, întru smerită cugetare, în pace către sine-mi și către toți, întru întoarcere de la lenevirea și trândăvirea dracilor, întru care ca întru niște dulceți m-am desfătat. Dă-mi mie deslușire lămurită întru gânduri, pe care anume se cuvine mai mult a le alege. Dă-mi mie să cunosc meșteșugurile diavolului și să mă lepăd de ele și de el, și cu totul să-mi tai voia mea și să las cele ale mele întru purtarea Ta de grijă, și de acolo să nădăduiesc folosul.

Căci la Tine este viața mea, lumina mea, mântuirea mea și pe Tine bine Te cuvântez și Te slăvesc și Ție Mă închin, împreună și Celui fără de început slobozitorului Tău Părinte și Celui de o veșnicie cu Tine și de o fire cu Tine al lui Fiul, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Câte ceva despre apariția numerelor (IV)

Datorită faptului că românii din Ungaria primesc tot mai multe donații din România, mulți dintre noi au posibilitatea să ajungă în posesia unor cărți de tot felul, care devin deseori lecturi pasionante.

Nu demult făcând un fel de ordine printre numeroasele mele cărți primite din România, am dat de una, care pare a fi o potrivită temă și pentru românii de pe acestea meleaguri. E vorba de cartea profesoarei Florica T. Câmpănuș, intitulată: **Cum au apărut numerele** (editat în anul 1972).

În loc de o mulțime de oameni se mai spune: alai, ceată, droaie, gloată, grămadă, hoardă, pâl, spuză, trupă.

La o mulțime de oi și de miei se spune turmă. Când vitele cornute sunt mari atunci mulțimea poartă numele de cireadă sau ciurdă. Mulțimea de păsări călătoare se adună în cârduri sau în stoluri.

O mulțime formată din fire, ca spice, flori, iarbă sau paie, se numește buchet, fascicul, mănunchi, smoc, trufă și chiar legătură când grămada este mică. De la piață aducem „o legătură de mărar”, dar un om duce în spate o sarcină de fân, sau de lemne, mai multe mănunchiuri de grâu secerat formează un snop de grâu, iar o mulțime de snope formează o claie. Pe lângă cuvântul claie se întâlnesc încă și expresiile: gireadă, stog.

O mulțime de rufe, de

cărți, de pietre poartă numele de teanc, vraf, maldăr sau morman.

La o mulțime imensă de gunoi, de stropi, de țânțari se zice puzderie și spuză. Mulțimea albinelor însă formează un roi!

Mulțime este cuvânt abstract, tot așa cum șapte sau unsprezece sunt numere abstracte. Dar omul și-a dezvoltat gândirea sa matematică bazându-se pe obiecte concrete: pietre, copaci, păsări, animale etc., și, la început el nu a văzut nici o asemănare între o turmă de oi (mulțime) și o tufă de iarbă (mulțime), după cum nu a putut desprinde nici numărul abstract 7, ca pe o proprietate comună a numerelor concrete, el a sesizat mecanismul acestui proces subtil de gândire care este abstractizarea.

(Va urma)

Gh. Santău

Numărătoarea hotentotă

Exploratorii din Africa au descris multe triburi de hotentoti, care în vocabularul lor nu au denumiri pentru numere mai mari de trei. Dacă cineva îl întreabă pe un băștinăș hotentot câți fii are sau câți dușmani a ucis, în caz că numărul este mai mare decât numărul trei, atunci el va răspunde cu „mulți”. Prin aceasta se explică faptul că la hotentoti cei mai viteji eroi ar fi bătuți în meșteșugul numărării de un copil de prin grădinițele noastre, care se poate mândri încă de la cinci-șase ani cu capacitatea lui de a număra (cel puțin) până la zece.

Careu geografic

Completați careul pe orizontală după definițiile date. Dacă ați completat bine, atunci prima coloană definește o țară din Europa.

1. Piesă de îmbrăcăminte
2. Oraș în România
3. Mișcă în sus
4. Poet din India
5. Țară africană
6. Maimuță antropoidă
7. Noțiune gramaticală
8. Totalitatea cuvintelor
9. Profesor și istoric giulan
10. Insectă folositoare

			T		
		A			
		G			Ă
				D	
	O				
A					
		B			
	M				
					Ă

Rezolvarea: VITVONIROD

Mowgli și Baloo

după „Cartea junglei”

Fiecare are nevoie uneori de ajutor, iar prietenii sunt bucuroși să îl ofere.

Baloo, marele urs musical, îl iubea pe Mowgli mai mult ca pe oricine. El îl învățase să ia din viață numai strictul necesar. Uneori, uita că Mowgli e un pui de om, de fapt, și nu un urs ca el. Astfel, atunci când pantera Bagheera îi aminti că locul lui Mowgli era în sat, printre oameni, Baloo se întristă foarte tare. Dar Baloo știa că Bagheera avea dreptate. Crudul Shere Khan stătea la pândă să pună gheara pe micuț!

Cu cât Mowgli era mai repede în siguranță, printre ai lui, cu atât mai bine! Dar când încercă să explice băiețelului acest lucru, Mowgli se supără foc.

– Eu nu sunt om, sunt urs ca tine! – spuse el.

Baloo se scărpină neajutorat în cap. Nu prea se pricepea să explice lucrurile cum trebuia.

– Uite ce, Mowgli. Trebuie să te duci în sat, asta e!

Mowgli bătu încăpățânat din picior:

– Nu mă duc și gata! – zise el și fugi în junglă.

Baloo îl urmări, dar bietul urs era prea greoi ca să țină pasul cu Mowgli. Băiatul dispăruse în junglă!

Mowgli cutreiera de unul singur prin junglă. Nu îi păsa de ce spuneau toți. Era sigur că poate

avea și singur grijă de el. Deodată, niște ochi stranii încercară să îl hipnotizeze. Era Kaa, pitonul, care îl prinsese pe Mowgli în strânsoarea lui. Se hotărâse să se sature din firavul, dar deliciosul, băiețel.

– Fă bine și dă-mi mie puiul de om! – fu întrerupt de o voce glacială.

– Nu te grăbi așa, Shere

Khan, zise o voce binecunoscută. Era Baloo.

Câțiva vulturi pleșuvi îi aduseră copilul, dar Shere Khan nu se dădu bătut cu una, cu două. Mowgli privea cum se lupta Baloo cu Shere Khan. Până și vulturii sperau ca ursul să câștige. Baloo se lupta vajnic, dar Shere Khan era mult mai puternic.

Un fulger aprinse un copac din apropiere.

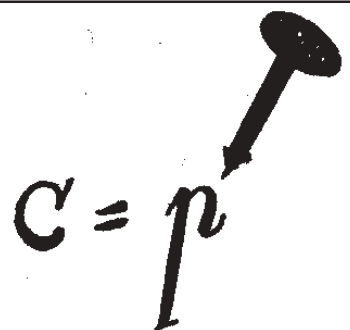
– Foc! croncăniră vulturii. Shere Khan se teme de foc!

Atunci, Mowgli apucă repede o creangă în flăcări și o legă de coada lui Shere Khan. Tigru! începu să urle când focul începu să-i ardă blana și fugi în pădure, unde nimeni nu îl mai văzu de atunci încolo.

Mowgli râsuflă ușurat. Era teafăr! Datorită vulturilor și prietenului credincios, bunul Baloo.

REBUS

de Aurelia Nemeș

Poezii ale autorilor noștri în interpretarea liceenilor români

Miercuri, la 4 iunie, s-a desfășurat întrecerea de recitare din singurul liceu românesc din Ungaria. Tradiționalul concurs, organizat de direcțiunea Liceului „N. Bălcescu” din Giula în colaborare cu Institutul Uman din Bichișciaba, are menirea să asigure liceenilor posibilitatea de a-și prezenta talentul dramatic în fața colegilor și profesorilor lor, și bineînțeles, pentru a cunoaște cât mai multe poezii ale

Maria Berényi

Pelerinaj

*Am cutreierat
prin lung și lat
DAR
în suflet port
un colț de țară
în inimă și-n creier
port o limbă
LAR
despărțirea
prea mă doare*

*sînt depărtată de
satul meu natal
sînt depărtată
de ai mei*

*SĂ MĂ IERTE TIMPUL
SĂ MĂ IERTE ADEVĂRUL
CARE NU MĂ BAGĂ-N SEAMĂ
IERTAȚI-MĂ CU TOȚII*

poeților români din Ungaria. O altă trăsătură caracteristică este că la această competiție elevii se înscriu de bunăvoie, și alături de poezia obligatorie își aleg singuri poeziile preferate. De data aceasta, 22 de elevi s-au pregătit cu poezia obligatorie „Pelerinaj” de Maria Berényi și cu câte-o altă poezie la liberă alegere de Maria Berényi, Lucia Borza, Ana Crișan, Alexandru Hoțopan, Ilie Ivănuș sau Lucian Magdu.

Juriul a fost compus din profesoara Ana Secan Navratil, etnografa Emilia Martin Nagy și profesoara Ana Radici Repiszky. După cuvintele de deschidere, de

salut și de îmbărbătare ale directoarei Maria Gurzău Czeglédi, elevii au tras câte-un bilețel cu numărul de ordine, pe baza căruia urma să recite rînd pe rînd.

Alături de poezia obligatorie, cei mai mulți concurenți au ales din poezia Mariei Berényi, Luciei Borza și din creațiile Anei Crișan. Și încă o constatare generală: cei mai mulți au ales poezii despre rădăcini, despre satul natal, despre familie sau poezii de lirică intimă. Poeții români din Ungaria nu au fost reprezentați prin nici o singură poezie.

După clipele emoționante ale interpretărilor și după

hotărârea onoratului juriu, a luat cuvîntul președinta Emilia Martin: „Ne bucură faptul că v-ați prezentat în număr atât de mare la acest concurs, pentru care meritați toată lauda. Și cred că merita să fie lăudați și acei profesori care v-au îndemnat la participare și care v-au și ajutat în pregătire. Trebuie să spun azi aici că suntem mândri de toți autorii, poezii români din Ungaria, și de creațiile unora pe care le-am putut asculta. Ne bucură și faptul că doamna Crișan este printre noi, și că azi am putut asculta multe dintre poeziile dănei. Dragi elevi, vă mulțumim pentru pregătirea temeinică și vă felicităm pe toți.”

Conform deciziilor, rezultatul concursului de recitare a fost următorul:

Locul I: *Iuliana Papp*, clasa 10/A

Locul II: *Ioana Son*, clasa 9/B

Locul III: *Maria Cozma*, clasa 10/B.

Mențiuni și laudă au primit *Simona Forogău* (cl. 10/B), *Silvia Cioca* (cl. 11/B) și *Agneta Lövei* (cl. 10/B). Premiul special al juriului pentru talentul deosebit de interpretare l-a primit *Beniamin Pop* din clasa a 11/A.

Iar pentru pregătirea elevilor trebuie felicitate profesoarele *Florica Olteanu*, *Stella Nicula Machhour* și *Vera Gurzău*.

Rita Pățaș

Cântece și dansuri populare românești la Centrul Cultural din Giula

Grigore Poiendan într-un montaj folcloric unguresc

Școala de Arte din Giula lansează în fiecare an secții de cântece și dansuri populare, la care se pot înscrie copii din clasele 1-10. Renata Rocsin din Giula, Nandor Cozma, Grigore Poiendan și Gyula Kiss din Micherechi sunt de mai mulți ani dansatorii școlii,

prezentând la diferite manifestări și folclorul românesc din Ungaria. Iar în anul școlar 2002/2003 și la Școala generală română din Giula s-a introdus instruirea dansurilor și a cântecelor populare, tot prin intermediul Școlii de Arte.

În pragul vacanței, școa-

la organizează în fiecare vară o festivitate de încheiere a anului, în cadrul căreia învățăceii prezintă pașii sau cântecele însușite în timpul cursurilor, în fața publicului numeros alcătuit mai ales din părinți și bunici.

Serbarea din acest an s-a desfășurat la 4 iunie, la Centrul Cultural „Erkel Ferenc” din Giula, unde au

evoluat pe scenă și Renata, Nandor, Grigore și Gyula în echipa de dansuri de tineret, instruiți de conducătorul artistic *Gyalog László*. Cunoscând succesele de „rapsod popular” ale lui Grigore, ne-a făcut o mare plăcere să-i auzim din nou vocea, interpretând de data aceasta cântece populare maghiare. În cadrul programului, și echipa școlii româ-

nești a oferit spectatorilor momente plăcute interpretând dansuri din Micherechi.

Copiii giulani au fost pregătiți de profesorii *Maria Rocsin Bányai* și *Gheorghe Netea* din Micherechi.

Însușirea dansurilor populare nu se termină aici, deoarece din septembrie cursurile continuă.

- rip -

Dansuri tradiționale din Micherechi

Festivalul Internațional de Filme Transilvania

„Zile frumoase” și alte revelații în România (II)

La ediția a doua a festivalului TIFF, organizatorii au crezut de bine ca filmele românești realizate în 2002, respectiv 2003 să fie prezentate într-o secțiune separată. În cadrul „Zilelor filmului românesc” au fost proiectate 10 lung metraje.

Zilele filmului românesc

Unul dintre acestea are titlul „Raport despre starea unei națiuni” de Ioan Cărmăzan. Pasiunea cu care doi tineri reporteri vor să afle adevărul, provoacă dezvăluirea unor vechi drame umane și a tăcerilor condamnabile ale multor oameni și structuri provenite dintr-o perioadă ce, aparent, s-a dizolvat, dar care încă mai afectează realitatea de azi. După realizarea anchetei acestor reporteri despre fostul regim și despre situația de azi a României, materialul nu este dat pe post... Franchețea peliculei lui Ioan Cărmăzan este uluitoare și pentru acei spectatori care nu au trăit direct timpul pe care regia o prelucrează. Pelicula „Maria” realizată de Călin Netzer din această secțiune este o adaptare a unei sorți reale. Cel de-al șaptelea copil al protagonistei, Maria, și al lui Ion se naște în suferință și neînțelegere. Maria încearcă să-și găsească loc de muncă dar nu reușește. Părăsită de soț, ea refuză să își vândă copilul și devine prostituată... Filmul este expoziția rezultatelor sărăciei, a aservirii și a luptei de supraviețuire a păturii de jos. Despre decizia, conform căreia aceste pelicule românești au format o secțiune separată, l-am întrebat pe Mihai Chirilov, director artistic al TIFF.

Mihai: – Secțiunea filmului românesc este una specială pe care am izolat-o la cinematograful Victoria. Aceasta vine dintr-o nevoie simplă. Fiind vorba despre un festival din România ar fi penibil să nu prezinti filme românești, căci dacă noi nu arătăm filme românești, atunci cine le arată?! Pe de altă parte, ceea ce am făcut în anul acesta, a fost prezentarea mai multor filme în avanpremieră, filme care sunt unele în stadiu final, alte-

le într-un stadiu aproape final la care mai trebuie lucrat la capitolul de montaj, de mixaj etc. Dar important a fost să arătăm aceste filme atât publicului local, cât și invitaților străini care au venit la Cluj. Mulți directori de la festivalul cu prestigiu, precum Berlin sau Rotterdam, au venit tocmai pentru a vedea aceste creații în avanpremieră și pentru a le putea selecționa la ediția următoare a festivalului respectiv. Deci faptul acesta este bine și pentru noi, pentru că promovăm filmul românesc, este bine și pentru ei că pot găsi un film care chiar să le placă. Acesta a fost motivul pentru care am vrut să facem toată povestea cu „Zilele filmului românesc”.

Analizarea artei cinematografice

După vizionarea mai multor filme, am impresia că în zilele noastre a luat naștere un val nou al cineaștilor tineri care au curajul să oglindească fețele realităților pe care le trăim într-o manieră neobișnuită, originală, și să facă anumite reproșuri societății, întorcându-ne privirea spre însăși viața noastră. Acești oameni ai cinematografului

de astăzi sunt apreciați la festivalurile din întreaga lume. Bineînțeles, mă refer și la pelicula „Zile frumoase” a regizorului Cornel Mândruțau, care i-a adus faima de a fi unul dintre cei mai apreciați cineaști din Ungaria. Dar aș putea menționa și cineaști din România, de exemplu Cristi Puiu, al cărui road-movie, „Marfa și banii”, a fost selecționat în anul trecut la Cannes și a obținut multe premii la diferite manifestări ale domeniului. Însă este îngrijorător faptul că aceste filme excelente ajung numai la un cerc restrâns din cauza difuzării dezorganizate. Și despre asta am discutat cu directorul artistic, care a definit rolul festivalului în susținerea acestor cineaști în felul următor:

Mihai: – Tocmai acesta a fost riscul nostru, să promovăm tineri talenți și filmul de autor dintr-o nevoie de compensare, fiindcă în România nu se pot vedea decât filme comerciale, povești cu care deja ne-am obișnuit, pelicule foarte previzibile, care, sigur satisfac copilul din noi sau omul obosit, care după muncă vrea să se relaxeze. Dar, pe de altă parte, există un public interesat de filmele de autor. Nu e numeros, e evident, și vrem să-i dăm ceea ce el așteaptă. S-a dovedit că în România există distribuitori de filme independente, care au riscat și au adus creații la care toată

lumea a privit chircit și a spus că nu-și vor recupera niciodată încasările. Lucrul acesta s-a întâmplat și a fost o confirmare în plus că există public și public. Există oameni curioși pentru realizări comerciale, dar și pentru cel de autor. Publicul filmelor comerciale are ce își dorește, celălalt mai puțin. Festivalul nostru vine exact în întâmpinarea acestei nevoi. Dar eu nu încerc să întorc festivalul în ceva elitist, fiindcă în ambele branșe poți găsi creații bune și proaste. Ba mai mult, filmul de autor nu înseamnă neapărat ceva bun, și nici filmul comercial nu înseamnă neapărat ceva prost. Eu cred că trebuie să asigurăm șanse egale ambelor moduri de exprimare. Acesta este foarte bun pentru publicul pe care vrem să-l formăm noi aici. E foarte bine să vină și să vadă un film bine făcut, poate comercial, care nu-l solicită, dar căruia nu ai ce să-i reproșezi din nici un punct de vedere, după care să vizioneze un film de autor mai dificil, mai provocator, care să-l distorbă, să-l pună pe gânduri. Lucrurile acestea coexistă, și eu cred că e bine se le dăm fiecăruia ambele fețe ale monedei. Dacă nu facem altceva decât elitizăm, riscăm să-i plictisim și pe fanii filmului de autor. Deci eu zic că trebuie să știm cum să facem slalom printre toate genurile cinematografului. Iar festivalul acesta este alternativa la aceea ce se poate vedea în mod curent în România pe marile ecrane.

Mândruțau despre TIFF

În repetate rânduri am relatat despre prezența lui Cornel Mândruțau la diferite festivaluri internaționale, și despre succesele lui la aceste evenimente. Cred că aceste participări și distincții sunt binecunoscute de cititorii „Foii românești”. Poate s-ar putea pune însă problema, fiind vorba de origine română, dacă pentru el acest festival din România a fost unul particular. Așadar, nu am ratat ocazia de a-l provoca puțin pe tânărul nostru, întrebându-l despre sentimentele sale în legătură cu TIFF. Răspunsul lui mi-a reamintit impresia cu care am vizionat pentru prima dată filmul „Zile frumoase.”

Cornel: – Festivalul acesta a fost unul dintre cele multe. Nici mai mult, dar nici mai puțin. Asta-i realitatea și nici nu vreau să zic altceva. Asta nu înseamnă că nu mai sunt conștient de originea mea! Și mă bucură faptul că filmul „Zile frumoase” a fost proiectat la primul festival internațional de filme din România. Dar în sensul strâns al cuvântului, festivalul propriu-zis nu diferă de celelalte la care am participat deja. Totuși consider că manifestarea aceasta este o inițiativă care merită atenție, iar organizatorii, în frunte cu Tudor Giurgiu, trebuie să fie respectați pentru eforturile și pentru profesionalismul cu care au realizat acest festival.

Ajungând la Budapesta l-am mai întrebat pe Cornel dacă în viitorul apropiat pelicula „Zile frumoase” va mai participa la careva dintre festivalurile internaționale, dar nu m-a putut da răspuns precis. Foarte obosit, mi-a spus însă că în ultimele luni aceste manifestări l-au solicitat mult, și acum ar vrea să-și concentreze atenția spre filmul lui de diplomă și spre pelicula pe care o va filma în Delta Dunării, în România.

În fine, mi-a mai rămas doar să felicit organizatorii pentru entuziasmul cu care au oferit Festivalul Internațional de Filme Transilvania iubitorilor de cinema din România și nu numai.

Victoria Cozma

Comunitate sau gloată fără față?

— Domokos Géza despre viitorul ungurimii din România —

Scriitorul, redactorul și politicianul Domokos Géza este una dintre figurile proeminente ale vieții intelectuale și publice maghiare din România. În faza determinantă a carierei sale — între 1969 și 1990 — a fost fondatorul și directorul Editurii Kriterion din București. Sub conducerea lui, în ciuda împrejurărilor extrem de grele, editura a devenit un atelier beletristic și științific maghiar de seamă. Între 1989 și 1992 a activat în calitate de președinte fondator și dător de nume al Uniunii Democratice Maghiare din România.

Cu ocazia împlinirii vârstei de șaptezeci și cinci de ani, în căminul său din Sfântul Gheorghe i s-au pus întrebări din partea reporterului Hovanyecz László despre situația din România și

despre situația Uniunii Democratice Maghiare din România.

Domokos Géza a apreciat că se prelungește acel timp, de care ar fi nevoie ca să se nască democrația dorită. Problema cea mai de seamă a prezentat-o în România inflația, apoi naționalismul, care în România își are rădăcinile în formarea târzie a națiunii și a statului național. După părerea dănsului, problemele privatizării și absența capitalului străin au legătură cu sentimentul național român. În România starea generală a societății este foarte gravă, datorită sărăciei, iar tinerii nu au perspective. Domokos afirmă că e în descompunere mitul național format prin investirea energiei timp îndelungat. Starea generală rea din România este dedublată, în

cazul ungarilor, și de insulele naționale. E vorba de o parte a elitei politice maghiare, de opoziția din sânul UDMR. Adesea se spune: Tókes László nu are dreptate. Domokos declară: de multe ori are dreptate Tókes, fiindcă vorbește de ofense reale. Dar simplul fapt că spunem ceva, nu înseamnă nimic în politică. Politica înseamnă modificarea situației, deci, pentru maghiari, codificarea acestora în legi, în constituție. Ceea ce nu merge prea ușor. În România realizarea democrației necesită multă trudă. Acel farmec al societății, acele iluzii naționale, pe care politica le-a creat într-un timp atât de îndelungat, nu se pot suprima de pe o zi pe alta.

După părerea lui Domokos, societatea maghiară din România are nevoie de toleranță. Aici graba nu are nici un rost, deși multe lucruri îi urgentează pe unguri. Scăderea numărului maghiarilor din România are un caracter dramatic, și nu poate să-i consoleze pe unguri că și românimea descrește. Emigrarea crește și la maghiari și la români. Iar opoziția din UDMR nu vorbește despre această stare, ci susține doar atât că pentru asta UDMR este de vină că tineretul maghiar nu are imagine de viitor, că mulți părăsesc Ardealul, că moravurile slăbesc. Toate acestea se datorează UDMR-ului — afirmă opoziția — fiindcă nu e în stare să traseze țeluri în fața ungurimii. Deci, nu acela e necazul că în România situația e gravă, ci că această organizație e neputincioasă, iar schimbarea situației e posibilă doar atunci, dacă ungurimea și-ar putea asigura autonomie, despre care se vorbește ca despre o minune. Aceasta e o exagerare. În Secuime sunt locuri unde populația maghiară e aproape exclusivă, și acolo s-ar putea exercita autogovernarea.

Autogovernarea trebuie dorită, dar nu se poate realiza atât timp, cât cugetul comun nu va deveni matur pentru a o accepta. Autonomia pretinde personalități, cetățeni independenți. Societatea maghiară din România este înclinată să ducă o viață retrasă, conservată, ceea ce, la fel, îngreunează dezvoltarea democrației.

Domokos Géza mărturisește că el, constată multă silință și zel, intenții bune, dar observă și multe intenții pe care nu le poate accepta. Îndeosebi: lipsa culturii politice și exclusivitatea politizării pe bază de sentimente. Dănsul declară că nu cunoaște un pericol mai mare pentru ungurimea din România decât acest fel de politizare, deoarece facilitează manipularea. Din păcate, politizarea sentimentală de felul acesta are bază în mulțime, fiindcă oamenii pornesc de la nedreptăți reale și ar dori ca acestea să înceteze.

Domokos apreciază că, pe baza experiențelor sale, o treime a ungurimii din România este antrenată de politizarea sentimentală. Dar consideră drept datoria sa morală să constate că, în această privință are un rol de seamă transplantarea contradicțiilor ideologice și politice din Ungaria în viața politică maghiară din România.

Adesea se poate auzi: face greșeli atât Tókes László cât și Markó Béla. Este adevărat. Dar Domokos recunoaște că el este adeptul politizării moderate, și a fost moderat și în calitate de președinte al UDMR, deci dănsul este de partea înțelepciunii și a stăpânirii de sine. Dănsul e de părerea că, de la Bethlen Gábor încoace, aceasta este moștenirea politică cea mai de seamă a ungurimii ardeleni și aceasta este chezașia supraviețuirii sale. De aceea este de acord cu politica ramurii zis moderate și nu cu ceea a radicalilor. După părerea lui: și printre moderați se găsesc sunt adepți ai celor mai categorice soluții, iar printre cei radicali sunt mai mulți care nu refuză o politizare mai cumpătată. Dar este clar că în caz de diviziune sau pentru eventuala pierdere a pozițiilor în parlament, răspunderea revine radicalilor.

Dacă societatea maghiară din România nu va avea reprezentanță în parlament, atunci o comunitate cu trecut vechi, cultură dezvoltată, creatoare, care percepe în mod distins provocările viitorului, se va pierde în neant. Comunitatea care nu are reprezentanță în viața politică, în viața economică, în cultură, nu va avea loc niciunde. O astfel de comunitate va ajunge în conflict cu

ea însăși, în cadrul ei va începe căutarea țapului ispășitor, va fi măcinată de multe contradicții, de multe discuții. Mai mare dezastru decât acesta nici nu se poate închipui.

În Ungaria nu se pot aprecia real rezultatele uriașe obținute de UDMR după anul 1989. Această organizație se bucură de un mare prestigiu în fața păturilor sociale progresiste din România. Aceste pături văd clar că unul dintre motoarele de seamă ale schimbărilor, reformelor, legilor, ale statului constituțional de importanță vitală pentru România este UDMR. Dar și factorii internaționali apreciază această uniune — accentuează Domokos. Are o mare importanță că, atunci când în această parte a Europei sunt atâtea probleme minoritare grave, există o comunitate națională cu tradiții și trecut bogat, care tinde nu spre agravarea conflictelor, ci spre rezolvarea problemelor în cadru parlamentar. La începutul anilor 1990, când Domokos a fost președintele Uniunii, adesea a tratat la București cu ambasadorii statelor apusene, care s-au exprimat cu recunoaștere față de politica ungurilor ardeleni.

Reprezentanții UDMR au acumulat foarte multe experiențe, au învățat limbi străine, au realizat un mare sistem de legături în România și în lume. Acest capital nu este meritul deputaților, nici al UDMR-ului, ci al societății maghiare din România. Acest capital este un bun, o avere comună, națională care nu poate fi sacrificată pentru ambiții personale sau de grup. Cu atât mai mult că dacă România va reuși să intre în Uniunea Europeană, atunci această avere va fi estimată și mai mult.

În fața tinerilor, a oamenilor de specialitate, a reprezentanților culturii se vor deschide perspective noi, ei vor putea reprezenta interesele ungurimii din România în diferitele foruri ale comunității europene. Față de această perspectivă se prea poate întâmpla că ungurimea din România nu va mai avea reprezentanță în parlament atunci va deveni o gloată fără față, aservită din punct de vedere politic.

Gh. Santău

Monumente istorice în Moldova

1	2	3	4	5		6	7	8	9
10							11		
12							13		
	IM					14			
15		16		17				18	
		19					20		
21	22					23			
24			25		26			27	
28					29		30		
31									

ORIZONTAL: 1. Monument reprezentativ al arhitecturii moldovenești, construit în anii 1466–1469, sub ctitoria lui Ștefan cel Mare 6. Cu păr roșcat 10. Uniți 11. Lucrează în câmp 12. Țesătură din pânză, lână sau în 13. Adăpost, refugiu 14. Votezi 15. Mănăstire din apropierea orașului Gura Humorului (1488) 18. 12 luni 19. Meșter care lucrează cu lut 20. Piese folosite la țesutul cu războiul 21. Din — interni! 23. Placat 24. Boboc — mititel! 27. Și — în latină! 28. Îți folosești urechea — dar invers! 29. Căruță 31. Ansamblu mănăstiresc, ridicat în timpul lui Alexandru cel Bun.

VERTICAL: 1. Călcătura, umblet 2. Joc de cărți — unguresc 3. Toi — cam încurcat 4. Compus derivat din naftalină 5. Sfoară 7. Locuri cu vegetație permanentă în desert 8. Udarea cu apă a culturilor agricole 9. Biserică construită de logofătul Tăutu 13. Alții — nesfirși! 14. Amestec de gaze necesar vieții 15. Conversăm 16. Calul din poveștile românești 17. Clan — răsturnat! 20. IF 22. Gaz cu trei atomi de oxigen, O₃, (inv.) 23. Pompă, paradă (de ex. la nunți) 25. Lăcaș al sufletelor păcătoase 26. Început de ecvestru 30. Rațe!

- ah -

La 30 aprilie/11 mai 1863 s-a desfășurat la hotelul „Crucea Albă” din Arad prima adunare generală a Asociației naționale arădene pentru cultura poporului, eveniment ce marca oficial debutul activității acestei instituții. În fruntea ei a fost ales președinte episcopul ortodox al Aradului Procopie Ivacicovici, iar vicepreședinti canonicul greco-catolic din Lugoj Mihail Nagy și înaltul funcționar comitatens George Popa de Teiuș, director fiind ales Anton Mocioni. Încă de la înființare, Asociația a dorit să depășească regionalismul, confesionalismul, să devină o organizație a tuturor românilor. Era exact ceea ce propusese Simion Bărnuțiu în celebrul său discurs din catedrala Blajului, rostit la 2/14 mai 1848: „Scopul meu nu e a chema pe români la uniune confesională, ci la uniune națională. Dacă vor rămâne români în această uniune națională, atunci vor ridica cu puteri unite fonduri naționale, școale, academii, institute de artă, societăți de științe și, prin aceasta, își vor câștiga respect și valoare în lume”.

Înființată în atmosfera romantică a perioadei liberale, precum ASTRA la Sibiu, Asociațiunea maramureșeană la Sighet și Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, Asociația arădeană a avut o contribuție dintre cele mai importante la menținerea conștiinței naționale a românilor din Banat și Crișana în epoca modernă. Alături de biserică și școală, aceste asociații culturale regionale

140 de ani de la înființarea Asociației naționale arădene pentru cultura poporului român (1863–2003)

Conf. univ. dr. Ioan Bolovan*

au fost cu siguranță cele mai eficiente și semnificative instituții românești până la Unirea din 1918. Asociația arădeană, la fel ca ASTRA sibiană, societatea bucovineană și Asociațiunea maramureșeană, au luat ființă într-un context mai larg din monarhia habsburgică, acela al instituționalizării culturii pe baze naționale. Ele pot fi comparate cu maticile slave care au funcționat în aceeași epocă la sârbi, cehi, croați, sloveni, slovaci.

Încă din primii ani de existență, Asociația arădeană a căutat să depășească provincialismul, să promoveze inițiative culturale care să contribuie la progresul general românesc. Sunt semnificative în acest sens următoarele două adunări generale, cea din 1864 și respectiv 1865. Astfel, cu prilejul adunării din 1864, Victor Babeș a anunțat intenția familiei Mocioni de a premia cu 100 florini o lucrare istorică despre „originea, decăderea și renașterea românismului”, iar la adunarea generală din 1865, același V. Babeș a lansat propunerea ca, în colaborare cu celelalte asociații culturale de la Sibiu și Cernăuți, să se întocmească un proiect de unificare a ortografiei românești, cerință atât de acută în acei ani dominați

de disputa între latiniști și etimologiști, cu consecințe dezastruoase pentru editării de ziare, cărți etc.

De la an la an, adunările generale ale Asociației arădene au devenit tot mai importante, prin problemele care s-au pus în cadrul acestora, prin racordarea programului cultural al asociației la necesitățile întregii națiuni, ele fiind receptate de către românii din zonă care participau la aceste activități drept adevărate sărbători naționale. Trebuie să precizăm că înființarea Asociației arădene s-a bucurat de un larg ecou în sute de localități din Banat, Crișana, chiar și în Ardeal și în Maramureș, dovadă fiind înscrierea în primii ani a circa două mii de membri. Printre cei care s-au înscris în asociație și au plătit taxele de membru pentru a contribui în acest fel la atingerea obiectivelor cultural-naționale s-au numărat și mulți români din localitățile aflate actualmente pe teritoriul Ungariei. Printre aceștia, economii (econom = țaran înstărit) *Ardelean Emanuil* și *Ardelean Nicolae* din Bătania cu câte 2 fl. fiecare, preotul *Ardelean Mihai* din Chitighaz cu 6 fl., preotul *Moise Groșescu* din Bătania cu 5 fl., preotul *Teodor Ilovici* din Giula cu 2 fl., economii *David Nicoară*, *Mărcuș Ioan*

și *Ștefan* din Giula cu câte 2 fl. fiecare, avocatul *Nicoară Mihail* și medicul veterinar *Petrovici Ioan* tot din Giula cu 5 fl. etc.

Printre activitățile organizate de Asociația arădeană enumerăm doar câteva: susținerea periodică de conferințe culturalizatoare (predominau subiecte de istoria și literatura română), acțiuni de combatere a analfabetismului și alcoolismului în rândul țăranilor, oferirea de burse elevilor și studenților pentru a-și continua studiile gimnaziale, liceale și universitare în Arad și în alte centre din monarhie, tipărirea periodică a conferințelor, redactarea unor monografii sătești, participarea

la expozițiile etnografice organizate de ASTRA la Sibiu ș.a. Întreținând legături strânse cu alte instituții culturale românești din monarhie dar și din România, cu personalități politice și științifice (Titu Maiorescu, Vasile Alecsandri, Nicolae Iorga etc. au donat bibliotecii asociației cărți, tablouri), Asociația națională arădeană a îndeplinit un rol major în cadrul sistemului instituțional românesc, favorizând solidaritatea și acțiunea politico-națională a românilor. Chiar dacă nu a avut o activitate bogată de-a lungul deceniilor, datorită unor crize interne între liderii ei și datorită condițiilor politice din monarhie nu întotdeauna foarte favorabile, Asociația arădeană a rămas în conștiința posterității drept una dintre cele mai semnificative realizări cultural-naționale ale românilor din părțile vestice.

* Autorul este directorul interimar al Centrului de Studii Transilvane de la Cluj-Napoca.

George Coșbuc

Povestea cântării

– „Ai poate prin lume vro țință
De-alergi, călătorule vânt?”
– „Prin largile lumi ale zării,
Prin taina cea sfânt-a cântării
Și, singur, pe vremea-nnoptării
M-opresc pe-o colină și cânt.
Și-n urmă-mi pădurile cântă
Cu freamăt de doină, cu șoapte,
Iar uneori până-n pământ
Cu şuier de crivăț prin noapte.”

– „Dar care ți-e veșnica țință
De-alergi, călătorule nor?”
– „Ascult și eu vântul prin vale
Cum şuieră doine de jale,
Iar dacă-mi întâmpin în cale
Tovarăși, începem în cor
Cântarea ce vântul ne-o cântă:
Cu murmur prin noaptea cu lună,
Cu vuiet de aripi în zbor
Și trăsnete-n zi de furtună.”

– „Ai poate pe dealuri vro țință
De-alergi tu, drumețe pârâu?”
– „Țiu ochii la norul din zare
Să-nvăț aiurata-i cântare;
De-i pașnic, pe-ascunsă-mi cărare
Eu cânt printre lanuri de grâu:
Când noru-n văzduh se frământă.
Îmi urlu de-a lungul câmpiei
În goana mea fără de frâu
Sălbatecul cânt al mâniei.”

– „Tu singur ești fără de țință,
Poete, și-n gânduri mereu?”
– „Ascult cum își freamătă cântul
Pădurea, pârâul și vântul;
E cerul al meu și pământul,
Și cânt, ca și ele, și eu.
În urmă-mi popoarele cântă
Cântări de la mine-nvățate:
Și tot ce e-n sufletul meu
E-n sufletul lumii mirate.”

Conacul familiei Mocioni de la Foeni

Așa cap, așa căciulă

(Snoavă moldovenească)

O fost odată ca niciodată, tot pînă vechime, p-atunci când ierau uoamenii mai nentroduș, mai proști, cum să poate spune astăzi, pă româneșete-adevărat.

Un om avea doi boi buni. Făcea chirie cu iei, câștiga parele frumoase, și ntreținea familia, niciodată nu iera lipsă-n familia lui, dă mălai, sau dă sare, sau dă gaz, da' iel îmbrăcat, încălțat și iel, și copii, și tot. Cel povățuiește pe iel on om:

– Mă, – zice – tu mai mul-te parale câștiji în alt fel.

– Cum, mă?

– Și nici nu muncești ată-ta, – zice, – ce vinzi boii ăștia și cumperi o purcea. Și pur-ceaua aia – zice – cât a trăi la tine, șapte, opt, zece ani, fată dă două uori pă an sau chiar și dă tri uori – hai, cam dă două uori să zicem. Și tu vinzi la purcei mereu și tot faci la bani și nu știu ce, și nu mun-cești di loc – zice – că porcii vara stau în noroi acolo, mai cu samă când li-i cald, le zvârli o căciulă di drăuște-aco-lo într-un noroi și iei toată ziua rămân acolo, și caută grăun-

țele, și tu dormi lângă marjine lacului.

– Ce s-o gândit bietu uom?

„Hai, mă, t-o-n c... pă măs-a, să videm noi da' d-o fi mai bine? Să fie mai bine ca pân-acu?”

Gata! Numadecât vinde boii, cumpără-o purcea. Fată purceaua vo șapte, uopt purcei, vinde și iel vo doi, trei, mai oprește di prăsilă, mai nu știu ce. Mai, al doilea rînd iară fată purceaua, mai vinde din purcei, mai își cumpără-o opincă, mai își cumpără o căciulă, mai nu știu ce. Ce să vezi, fraților? Dă Dumnezeu o bolejniță, un gușter în porci – cum iera pă timpurile vechi, nu iera medici ca acum, nu iera nimic, – și i-o murit toț porcii cât îi prăsisse iel! O rămas cu un grăsun. Ce iera să mai pierz tu timpu, uom mare să păzești un pucel? Într-o bună zi, ce s-o gândit, săracu, cam năcăjit așa? Numadecât îl prinde pă porc și-l taie. Și în loc să-l pârlească, îi ia pielea, îl jupoaie pă porc, cum să jupoaie toate animalele. După ce-l jupoaie, pielea aia

dă purcel, o argăsește și iel oleacă într-o găleată – mă-car cum argăsesc și io dife-rite piei pă la stână, în zier, nu știu ce, – u-o argăsit-o și iel oleacă, u-o ametiț-o ni-țel, și a dus-o la on cojocar și și-a făcut o căciulă din ia.

– Măi frate, nu prea-i elegal, mă, – zice.

– Nu – zice. – Din purcelu ăsta în faci o căciulă, că nu am altă posibilitate.

O făcut căciula, și o pus-o în cap. Merjea cu ia pîn sat. Ba în dreapta, ba în stînga, ba la Ploieș, ba la București. Dup-o vreme, numa să-ntâlnește înt-o zi cu on pretin pă care nu-l mai văzuse dă ani dă zile.

– Ce-i cu tine, mă? – zice – de umbli-n cap – zice – cu căciula asta de purcel?

– Așa cap, așa căciulă – zice.

Și de-atunci o rămas po-veste asta, poate că și astăzi. On uom care nu știe să s-administreze, pățește rău.

(După culegerea lui Ovidiu Bîrlea)

Aneecdote

On săcui bogat îl întreabă pă vecinu-so care, fără mnilă, își love boii:

– Mă, da' dîrce-ț baț tu boii tumna așe dă nămnîlos, că doară și boii tumna așe sîntăsc durere ca oamenii?

– Taci, mă! – îi răspunsă ră ista. – Că doară marhăle, și dacă le lovești din tăta putere, nu sîntăsc așa tare durere.

– Asta poate că pă ptele ta u-ai învățat? – îl întreabă din nou săcui bogat.

On dascăl săcui, mărghand pă uliță, și întălnindu-să c-on pruncaș care numa o iarnă o umblat la ișcoală, îi dă bineață. Pruncu nu-i răspunde, numa să lovește la frunte. Dascălu îl ocărește:

– Mă, d-apu io îț dau bineață, apu tu nu-mi dai miie?

– Ț-aș da și io bineață, – să apără pruncu, – da' mi-am uitat clopu acasă.

Când la on săcui vecinu-so i s-o băgat în casă, ista tumna mnezăza și, cum îi suca la sate, vecinu îi dorește poftă bună. Gazda îi răspunde:

– Mulțam, hai poștește și tu la masă!

Vecinu dăloc își scoate brișca din jebu dă la nădraj și să pune la masă și mănă cu dulce, spunându-i la gazdă:

– Nu-s io amu tumna așe tare flămînd, da' m-am cumpărat o brișcă noauă, apu dîr voie îi mînc on pic.

– Așe dă tare mă doare on ghinte, dă cred că mor, – să ponoslește on săcui bătrîn cătă celalalt.

– Mă, d-apu tu încă mai ai ghin? – îl întreabă altu săcui.

– Cum să nu! Încă și în fiocu dă la masă am cățva! – îl lămurește ista.

Glume cu secretare

– Vai, domnișoară, – să mniră directoru, – ce pantaloni eleganți ai astăzi. Îț place să umbli în pantaloni?

– Da, domnule director.

– N-ai vre să umbli și în pantalonii mnei?

♦ ♦ ♦

– Care-i dăschilnire într-o secretară și o maimuță?

– P-o maimuță n-o poț convinge să facă acărce.

♦ ♦ ♦

Băgându-să-n iroadă, soție directorului îl prinde pă ista cu secretara-n brață.

– Măi bărbate, – să roscocoară ie, – ce faci aici?

– Ț-am spus, draga me, – zice directoru cătă secretară – că nevastă-me habar n-are că ce treburi avem noi doi aici?

♦ ♦ ♦

– Iești dată afară, – strigă directoru, – dă mîne să nu te mai vād p-aici!

– Da' ce, domnule director, – să mniră secretara, – io nici n-am făcut nimica.

– Tumna d-aceie!

O strigătură ardeleană

Dragă-m iești și te-aș lua,
Da' mi-o spus vecină-ta
Că te culci în pat cu soaare
Și te scoli la prânzu mare.
Și cu mă-ta te sfădești,

Și dă casă nu-ngrîjești.
Bată-mi-te ciuha neagră,
Nici dracului nu iești dragă!
De-ai căta într-o fântână,
Ai fuji o săptămână.

(Culegere și prelucrare de V. Alecsandri)

Am citit că...

„Băutura cu măsura îi leac la stomac.” Asta o fo' voarba tatii bătrîn a Po-darului. D-aceie numa din auzite știu cum că, în tănărețe lui, iel nu s-o fînuit dă zicala asta, așe dară io numa d-aceie-m aduc bine aminte că, atunci când și io am ajuns să-l cunosc, tata bătrîn s-o fînuit dă pova-ța asta, da' așe că tădauna ave la casă pălincă dă prune, da' și așe că numa cu cît-on păhărel își „uda stomacu” dimneața înainte dă prânz. Dăspră faptu că în ficiorie lui, – când încă n-o fost botezat la pocăiț, – nu pre o cunoscut măsura, dăspră asta neamurile mai bătrâne ne-or povestit una și alta, pă cum ș-aceie că, după ce s-onsurat ș-o-avut prunci, s-o lă-sat cu tătu dă beție. Fără-ndoială, și ais-ta-i on lucru dă laudă, da' ș-aceia că s-o putut fîne dă voarbă în așe măsură că noi, mulțime dă nepoț d-a lui, niciodată nu l-am văzut bat.

Zicala amintită îi cunoscută în sat la noi dă tăta lume, – pă cum, cred, și în altele părț dă lume, – meghiș o mulțime dă săteni dă vrîsta tatii bătrîn nu s-or alegehit cu păhărelu, ce cățva ș-or lăsat tăț banii în crăjmă ș-or ajuns culduși, alți ș-or terdut sănătate ș-or ajuns în ișpital, apoi unii, ctiar „cu zile”, or trecut dămuit în împărăție cerească. Suca asta, din pă-cate, s-o lipit și d-o mulțime dă oameni dă vrîsta me, da' tă', din păcate, cam așe stau lucrurile și cu jenerațiile mai tănăre.

No-amu, în zilele trecute, tumna dăspră treaba asta am citit o statistică întăresantă, făcută dă năște doctori fran-

cezi care s-or acupat cu măsura potrivită sănătăți și cu volumu care trece pragu sănătăți și d-aceie-i periculos pântru trupu omului. Ștatistica așe u-or alcătuit că or adunat o mulțime dă oameni – care s-or prezentat dă voie bună, – și vo căteva săp-tămâni d-a-rându le-or dat să beie: la unii cîte-o „unitate” (din alcool ars cîte-on deț, din vin cîte două dețuri, din bere cîte tri-patru dețuri), la alți cîte două-trei unități, la a triie bandă cîte patru-cinci unități. Urmările le-or „examinat” amănunțit, așe ș-or dat samă cum că din tăț felu dă bău-tură numa cîte-o unitate-i sănătoasă bău-tă zî cu zî, – și nici înt-on caz nu-i bine ca cile șapte unități să fie băute la capăt dă săptămână! – da' cu dăschilnire ca păhă-relele muierilor să fie on pic mai mîce dăcît a bărbăților.

La capăt, doctorii francezi ne mai în-șiră căteva părț trupești (stomac, inimă, rărunt și mai) la care „băutura cu măsura-i leac”, în vreme ce și ii or „dăscoperit” cum că celor ce beu păsă măsura rându-ită dă ii, alcoolu ne poate aduce boli și suferință la acileși părț trupești. Atunci care ar fi învățatura din tăta traba asta? După părere me, cu nimic mai mult dăcît ce am putut învăța din zicala din bătrâni. Da' și asta-i ceva. Dacă nu mai mult, macar aceie că și bătrânii noști or știut una și alta...

Vă dorește sănătate căt mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Trei echipe din trei divizii

La sfârșitul săptămânii trecute, dintre cele 10 echipe de-ale noastre, numai 4 au câștigat: Aletea, Leucușhaz, Poci și Săcal, iar două s-au reintors cu câte-un punct. Am avut noroc fiind de față tocmai la acele meciuri, la care sportivii noștri au marcat o mulțime de goluri (11-2).

Iar fiindcă mai sunt câteva meciuri până la încheierea stagiunii, merită în orice caz să ne mai ducem să mai îmbărbătam jucătorii, să-i mai încurajăm cu însuflețirea noastră de suporterii pasionați. Dintre echipele noastre, Bătania și Leucușhaz mai au șanse să se califice în divizia superioară, Aletea, Giula, Micherechiul au scăpat de retrogradare. La Jaca, Poci și Săcal încă există speranțe pentru un clasament mai bun. Fotbaliștii din Chitighaz au o poziție stabilă, iar Leta Mare, cu atenție și noroc, va avea șansa să rămână în Divizia III.

Aletea-Gyulai Köröstáj 7-1 (3-1)

Aletea (100 suporter): Pataki - Puskás, Csonka, Rádai, Lakatos - Bíró, Gyulai, Erdei, Kapocsán - Marc, Donnert.
Rezerve: Popuța, Sánta, Lénárt.

Au avut de ce fi nervoși jucătorii, împreună cu antrenorul echipei aletenilor, în ziua de 1 iunie, fiindcă până la meciul cu giulanii au adunat numai 24 puncte, ceea ce nu a fost suficient doar pentru locul 12 în divizia a II-a. Deci, a fost important pentru ei să câștige, pentru a nu se descalifica, să nu se blameze prin retrogradarea în divizia a III-a.

De la bun început, gazdele au jucat cu elan, parcă pentru a liniști suporterii. Și în minutul 3, Kapocsán a șutat la poartă, iar tânărul portar l-a prins, dar apoi a scăpat balonul în poartă (1-0). În minutul 15, de la numai 2 m, Puskás a trimis iarăși balonul în poartă, marcând al doilea gol (2-0). În minutul 28, după un șir de driblinguri, de la extrema dreaptă Mihut a marcat de la 9 m singurul gol al oaspeților (2-1).

Peste alte două minute, Kapocsán a marcat iarăși pentru gazde: fundașii giulanii au jucat pe ofsaid, dar Kapocsán a ajuns la minge, ducând-o spre poartă și marcând al treilea gol (3-1). După pauză, aletenii au continuat seria golurilor. Lakatos a șutat în minutul 58 spre poartă marcând iarăși un gol (4-1). În minutul 72, și Gyulai s-a înscris pe lista golgheterilor, trimițând mingea de la 17 m în plasa giulanilor (5-1). Apoi, în minutul 80, Puskás a ajuns din nou în posesia min-

gii, a păcălit întreaga apărare giulană și a marcat un nou gol (6-1). În fine, în minutul 90 s-a pus capacul pe frumoasa victorie a aletenilor. Bíró i-a pasat lui Lakatos de la mijlocul terenului de joc, iar acesta, cu capul, a lovit mingea în poartă (7-1).

Această victorie a decis definitiv soarta echipei din Aletea. Pe de altă parte, păcat că suporterii nu au avut prea de prilejul să vadă o echipă atât de ambițioasă și un joc cu atâtea goluri. Dar după victoria împotriva giulanilor s-a declanșat o adevărată sărbătoare, o „fiesta” care pentru mulți suporterii va rămâne memorabilă.

Kiss Tíbor (antrenorul aletenilor): - Dacă în tot sezonul băieții s-ar fi folosit de toate șansele, atunci ne-am fi putut îndrepta ambițiile spre divizia I și nu ne-ar fi durut capul de amenințarea descalificării. Acum, oricum, bucuria este foarte mare și îndreptățită, căci am scăpat de retrogradare. Am avut și noroc, căci portarul giulanilor a greșit mult, fiind un tânăr cu prea puțină experiență. Pe de altă parte, nici coechipierii fundași nu l-au ajutat prea mult și nu au apărut poarta cum ar fi fost de așteptat. Ne mai așteaptă două meciuri. Ar fi bine dacă băieții ar dovedi și la acestea tot atâta elan și combativitate ca acum. Și sper că nu-și for pierde forma actuală nici în sezonul următor.

Bătania-Gyomaendrőd 0-1 (0-0)

Bătania (300 de suporter): Szőke - Lovász, Roczkó, Pilan, Deák-Putnoki, Ardelean, Samfira, Zsóri - Turbucz, Stan. Rezerve: Kovács, Fekete, Stan. Antrenor: Mákos Árpád.

Gyomaendrőd: Szabó - Kátai, Gál, Tolnai - Tanács, Dinya, Bela - Toldi, Mátyus, Hunya. Antrenor: Plástyik János. Arbitru: Majoros László.

Înainte de meci, Bătania era încă liderul campionatului, conducând cu un singur punct față de oaspeții din Gyomaendrőd și față de Szeghalom. Prin urmare, miza jocului era foarte mare și antrenorul plin de speranțe. Însă de la bun început, oaspeții din Gyomaendrőd au arătat un joc energic, iar în minutul 13, portarul Szőke a fost nevoit să apere cu bravură poarta. Câteva minute mai târziu, Putnoki a ratat o ocazie bună pe extrema dreaptă. În minutul 27, o bombă a lui Stan a ocolit poarta adversarilor cu numai câțiva centimetri. În minutul 38, Stan a primit o pasă de la distanță. Cu capul a lovit balonul spre poartă, dar mingea a dat în bară, astfel ratând golul. Faza din minutul 40 a fost periculoasă pentru gazde, dar Szőke a apărut poarta cu mare elan. Același lucru nu i-a reușit

în minutul 55. Atunci oaspeții au primit o lovitură liberă de la 22 m, pe care Toldi a șutat-o

ciuda faptului că ar fi fost neapărat necesar. Prin urmare, la sfârșitul meciului echipa gazdelor a fost tăcută și amărâtă.

Mákos Árpád: Degeaba au fost plini de încredere băieții, crezând înainte de meci că vor câștiga. Din păcate, pe teren nu le-a reușit nimica, iar Stan,

în poartă (0-1). După aceea, oaspeții au mai avut câteva ocazii bune, dar nu au fost capabili să mai marcheze un alt gol. Păcat însă că nici atacurile gazdelor nu au marcat, în

care a avut două ocazii bune, a ratat marcarea. Cu un joc ca cel de azi nici nu merităm să ajungem în divizia III. Azi, prin jocul realizat, Gyomaendrőd a meritat pe deplin victoria.

Leucușhaz-Medgyesegyháza 4-1 (2-1)

Leucușhaz (150 suporter): Bajusz - Zima, Povázsai, Știr A. - Santău, Murvai, Siciac, Știr M. - Bauer, Gug, Borsi. Rezerve: Papp, Flender, Lévai. Antrenor: Varga István.

Cele două echipe așteptau cu nerăbdare ultima etapă a campionatului, în care Leucușhazul s-a întâlnit cu a doua formație din Medgyesegyháza. Pe la sfârșitul sezonului, oaspeții se aflau cu trei puncte în fața gazdelor, iar o victorie ar fi însemnat schimbarea de poziție în clasament, adică obținerea locului doi, egal cu șansa de calificare în divizia a II-a.

Ambele echipe au început cu un joc deschis, fără prea multă tactică. Formația-gazdă în prima jumătate de oră, prin cele două goluri reușite ale lui Gug, a condus confortabil, dar oaspeții au revenit printr-o „bombă” expedită spre poarta lui Bajusz pe la sfârșitul primei reprize. După pauză, echipa din Leucușhaz a reușit să

devină stăpână pe situație și cu încă două goluri a stabilit rezultatul final.

După meci, antrenorul gazdelor a fost extrem de mulțumit cu evoluția elevilor săi. „Tare demult nu i-am văzut pe ai mei să joace atât de bine și însuflețit. La acest ultim meci

am văzut în multe momente frumusețile fotbalului. Cu victoria de astăzi ne-am clasat pe locul al doilea, astfel vom avea dreptul să jucăm baraj pentru ascensiunea în divizia a II a județului Bichiș. Nu suntem îngrijorați deloc că nu am face față într-o divizie mai înaltă. Am avea nevoie doar de încă doi atacanți, iar restul condițiilor le avem.”

I. Cozma

Hagi reprezintă imaginea BMW în România

Cel mai bun fotbalist român din toate timpurile, Gheorghe Hagi, a semnat recent un parteneriat de imagine cu firma Automobile Bavaria, importator general BMW în România, reprezentată de directorul său general Michael Schmidt.

Colaborarea, care se desfășoară sub sloganul „Un parteneriat pentru performanță”, se va desfășura pe o perioadă de trei ani, cu opțiune de prelungire, timp în care Hagi nu va conduce altceva decât automobile BMW. El a primit la semnarea contractului cheile unui automobil din Seria 7, denumit „Invincibilul”. Costul unui asemenea automobil variază, în funcție de opțiuni, taxe etc., între 65.000 și 85.000 de euro. Hagi nu va primi nici o sumă de bani pentru acest parteneriat, el urmând să-și vândă celelalte automobile pe care le deține.

Michael Schmidt a declarat că dacă Hagi reprezintă pasiunea de a juca fotbal, atunci BMW înseamnă plăcerea de a conduce. La rândul său, Hagi a spus: „Mă onorează acest parteneriat, fiindcă BMW este o mașină de top, o marcă legendară, care a avut tot timpul țelul de a fi cea mai bună. Sunt mândru că voi avea privilegiul să conduc o mașină așa bună, care oferă eleganță, confort și siguranță”. În anul 2003 vor fi lansate mai multe modele BMW în România, Hagi urmând să conducă fiecare dintre aceste tipuri.

ROMPRES

Următoarele meciuri

14 iunie (sâmbătă)

Micherechi-OMTK	17.00
Tótkomlós-Bătania	17.00
Aletea-Kaszaper	17.00

15 iunie (duminică) ultimele meciuri ale sezonului 2002-2003

Leta Mare-Szirmabesenyő	17.00
Csökmő-Poci	17.00
Bihartorda-Jaca	17.00
Báránd-Săcal	17.00

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB II	
Giula Ternal FC-Tiszaújváros	10-2
Campionatul NB III	
Sátoraljaújhely-Leta Mare	5-2
Campionatul județean, Bichiș, div. I	
Mezőhegyes-Micherechi	2-2
Bătania-Gyomaendrőd	0-1
Campionatul județean, Bichiș, div. II	
Dévaványa-Aletea	3-1
Campionatul județean, Bihor, div. III	
Săcal-Bihartorda	2-4
Jaca-Mezősas	5-3

ROMÂNIA

Luni 16 iunie

6.00 Jurnal de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.15 Teleshopping (R) 9.00 Surprize, surprize... (R) 11.30 Casa mea (R) 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro patria 14.55 Jurnal 15.00 Kronika 16.30 Sănătate pentru toți! 16.55 Serial. Dragoste și răzgunare 17.45 Desene animate 18.00 Jurnal 18.55 Buletin Formula1 19.00 Iartă-mă! 20.00 Serial. Agenția 21.00 Cafenea-politică 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Memorialul durerii (R) 24.00 Iartă-mă! (R) 1.00 Jurnal (R) 1.55 Corect! (R) 2.00 Serial. Agenția 3.00 Profesioniști (R) 4.00 Cafeneaua politică (R) 5.00 Tezaur folcloric (R).

Marți 17 iunie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.50 Corect! 9.00 Teleshopping 9.50 Iartă-mă! (R) 10.50 LiMuzica (R) 11.20 Serial (R). Dragoste și răzgunare 12.10 Interes general (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III 14.55 Jurnal 15.00 Kronika 16.00 Serial. Destine secrete 16.50 Serial. Dragoste și răzgunare 17.45 Desene animate 18.00 Jurnal 19.00 Film. Agentul secret 20.50 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Cu ochii-n 4 23.00 Film. Printre dușmani 0.50 Sănătate pentru toți (R) 1.20 Jurnal 2.20 Serial. Titanii 3.05 Puncte cardinale (R) 3.35 Cu ochii-n 4 (R) 4.05 Vector III (R) 4.55 Seară bună! (R)

Miercuri 18 iunie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.50 Corect! 9.00 Teleshopping 9.50 Profesioniști (R) 10.50 Cu ochii-n 4 (R) 11.20 Serial (R). Dragoste și răzgunare 12.10 Serial. Destine secrete 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 14.55 Jurnal 15.00 Panorama 15.50 Fotbal 18.00 Jurnal 19.00 Film. Proprietara 21.00 Fotbal. Franța—Columbia 23.00 Film. Printre dușmani 0.40 Crime în cetatea filmului 1.10 Jurnal 2.10 Serial. Titanii 3.00 Oameni ca noi (R) 3.30 Descurcă-te singur (R) 4.00 Bucuriile muzicii (R) 4.55 Amprente (R) 5.10 O vedetă populară (R).

Joi 19 iunie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.50 Corect! 9.00 Teleshopping 9.50 Bucuriile muzicii (R) 10.45 Corect! (R) 10.50 Auto-club (R) 11.25 O vedetă populară 12.10 Serial. Destine secrete 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Pe cont propriu 14.00 Ex Libris 14.55 Jurnal 15.00 Convițuiri 15.30 Panorama 16.00 Serial. Destine secrete 16.50 Serial. Dragoste și răzgunare 17.45 Tragerile Joker și Loto 5/40 18.00 Jurnal 19.00 Starea națiunii 20.00 Seară bună! 21.00 Fotbal. Brazilia—Camerun 22.50 Reflecții rutiere 23.00 Retrospectivă 23.30 Film. Incurcătura 1.05 Jurnal 2.05 Serial. Titanii 3.00 Ex Libris (R) 3.55 Corect! 4.00 Interes general (R) 5.00 Seară bună (R).

Vineri 20 iunie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.50 Corect! 9.00 Teleshopping 9.50 Poveste fără sfârșit (R) 10.50 Clubul de comedie (R) 11.20 Serial (R). Dragoste și răzgunare 12.10 Serial. Destine secrete 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Conferința de presă 14.25 Tribuna partidelor parlamentare 14.55 Jurnal 15.00 Convițuiri 16.00 Interes general 16.50 România politică 17.10 LiMuzica 17.45 Desene animate 18.00 Jurnal 19.00 VOI FI No.1! 20.35 EURO Police 21.00 Fotbal: Franța—Japonia 23.00 Taverna 0.30 Spectacolul lumii 1.00 Jurnal (R) 2.00 Poveste fără sfârșit (R) 3.00 Conferința de presă (R) 3.55 Corect (R) 4.00 Pe cont propriu (R) 5.30 Taverna (R).

Sâmbătă 21 iunie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Teleshopping 9.45 Casa mea 10.15 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Multumesc! 15.00 Poveste fără sfârșit 16.00 Între cer și deșert 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Surprize, surprize... (I) 20.10 România 1... și strada 20.40 Surprize, surprize 21.10 România 1... și strada 21.20 Surprize, surprize... 21.50 Jurnalul de noapte 22.00 Fotbal. Brazilia—SUA 23.50 Marele jazz (R) 1.00 Jurnal 2.00 Casa mea (R) 2.30 Corect! (R) 2.35 Auto-club (R) 3.05 Debut 50 plus (R) 3.55 Istorie polemică (R) 4.40 O vedetă populară (R) 5.25 Spectacolul lumii... (R).

Duminică 22 iunie

6.00 Universal credinței 8.00 Desene animate 9.00 Tip-Top, Minipol! 9.30 Descurcă-te singur! 10.00 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Ultima ediție 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Siesta... și fiesta 15.10 Circul soarelui 16.00 Bravissimo! 18.00 Jurnal 18.50 Agenda Europeană 19.00 Magia dansului 20.45 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 20.55 Fotbal. Franța—Noua Zeelandă 23.55 Lumea invențiilor 24.00 LiMuzica 0.30 Jurnal 1.30 Ultima ediție (R) 2.30 Siesta... și fiesta (R) 4.15 Puncte cardinale (R) 4.45 Corect! 4.50 Tezaur folcloric (R).

TVR

Luni 16 iunie

6.00 Serial (R). Miracole 6.55 Poesis 7.00 Desene animate 7.30 Piersic show (R) 9.30 Veni, Video, Vici! (R) 9.45 Teleshopping 10.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 10.55 Poesis 11.05 Documentar 11.30 Serial. Totul se rezolvă 12.00 Știri 12.10 Călătorind prin țară 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Camera de gardă 15.30 Atlas (R) 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Poesis 16.15 Nu vezi 2 la fel 16.25 Veni, Video, Vici! 16.40 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.30 Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Nu vezi 2 la fel 19.10 Puls 2003 20.00 Ruleta rusească 20.30 Telegiurnal 21.00 Sport plus 22.30 Film. Secrete și dezvăluiri 0.10 Atenție, se cântă! (R) 1.35 Serial (R). Totul se rezolvă 2.05 Serial (R). Saint Tropez 3.00 Cultura misterioasă 3.30 Serial (R). În fața instanței 4.30 Știrile serii 4.40 Documentar (R) 5.10 Ruleta rusească (R) 5.40 Telegiurnal (R).

Marți 17 iunie

6.00 Serial (R). Miracole 6.55 Poesis 7.00 Desene animate 7.30 Puls 2003 (R) 8.15 Tonomatul DP 2 9.45 Teleshopping 10.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 10.55 Poesis 11.00 Documentar 11.30 Serial. Totul se rezolvă 12.00 Știri 12.10 Călătorie la pas 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Atlas 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Poesis 16.15 Nu vezi 2 la fel 16.25 Veni, Video, Vici! 16.40 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.30 În jurul lumii 18.00 Serial. Miracole 19.00 Nu vezi 2 la fel 19.10 eForum 20.00 Ruleta rusească 20.30 Telegiurnal 21.00 Film. Pepe și Fifi 22.45 Teatru. Când vine barza 1.35 Serial (R). Totul se rezolvă 2.05 Film (R). Secrete și dezvăluiri 3.40 Nu vezi 2 la fel 3.45 Călătorie la pas (R) 4.15 Știrile serii 4.40 Documentar (R) 5.10 Ruleta rusească (R) 5.40 Telegiurnal.

Miercuri 18 iunie

6.00 Serial (R). Miracole 6.55 Poesis 7.00 Desene animate 7.30 eForum 8.15 Tonomatul DP 2 9.45 Teleshopping 10.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 10.55 Poesis 11.00 Documentar 11.30 Serial. Totul se rezolvă 12.00 Știri 12.10 Eco-magazin 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Pieton/Autobolisit 15.30 Alea cu Ghimpi 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Poesis 16.15 Nu vezi 2 la fel 16.20 Veni, Video, Vici! 16.35 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.25 Cultura misterioasă 17.55 Fotbal 20.00 Ruleta rusească 20.30 Telegiurnal 21.00 Film. Luna ucișagă 22.40 Eurofotbal 23.40 Serial. Speranțe și împliniri 0.35 Veni, Video, Vici! (R) 0.50 Nu vezi 2 la fel 1.00 Documentar 1.30 Serial (R). Totul se rezolvă 2.00 Film (R). Pepe și Fifi 3.40 Eco-magazin (R) 4.10 Știrile serii 4.40 Documentar (R) 5.10 Ruleta rusească (R) 5.40 Telegiurnal (R).

Joi 19 iunie

6.00 Desene animate 6.30 Fotbal (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.45 Teleshopping 10.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 10.55 Poesis 11.00 Documentar 11.30 Serial. Totul se rezolvă 12.00 Știri 12.10 Club Aventura 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Alea cu Ghimpi 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Poesis 16.15 Veni, Video, Vici! 16.30 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.30 Documentar 18.05 Serial. Miracole 18.55 Fotbal 21.00 Film. Place Vendome 23.00 Generația@ 24.00 Serial. Poliștii de la „Blue Murder” 0.45Veni, Video, Vici! (R) 1.00 Documentar 1.30 Serial (R). Totul se rezolvă 2.00 Film (R). Luna ucișagă 3.35 Nu vezi 2 la fel 3.45 Club Aventura (R) 4.15 Știrile serii 4.40 Documentar (R) 5.10 Ruleta rusească (R) 5.40 Telegiurnal (R).

Vineri 20 iunie

6.00 Serial (R). Miracole 6.55 Poesis 7.00 Desene animate 7.30 Eurofotbal (R) 8.20 Tonomatul DP 2 9.45 Teleshopping 10.00 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 10.55 Poesis 11.00 Documentar 11.30 Serial. Totul se rezolvă 12.00 Știri 12.10 Club Art 12.40 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Andromeda 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Poesis 16.15 Veni, Video, Vici! 16.30 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.25 Cu taxiul prin orașele lumii 17.55 Serial. Miracole 18.55 Fotbal. Columbia—Noua Zeelandă 21.00 D'ale lu' Mitică 22.00 Piersic show 24.00 Serial. Andromeda 0.45 Veni, Video, Vici! (R) 1.00 Documentar (R) 1.30 Serial (R). Totul se rezolvă 2.00 Film (R). Place Vendome 3.45 Club Art (R) 4.15 Știrile serii 4.40 Documentar (R) 5.10 Ruleta rusească (R) 5.40 Telegiurnal.

Sâmbătă 21 iunie

6.00 Serial (R). Miracole 7.00 Tradiții 7.30 D'ale lu' Mitică (R) 8.25 Documentar 9.25 Program pentru copii 9.50 Lumea lui Chiț-Chiț 10.35 Desene animate 11.00 Arca lui Noe 11.30 Răscruci 12.00 Știri 12.10 Insolit 12.40 Film puzzle 13.45 Film puzzle 14.00 Iubiri celebre ale secolului XX 14.30 Atenție, se cântă! 16.00 Știri 16.10 Alea cu Ghimpi 16.30 Serial. Nightman 17.20 Atletism 18.40 Atlas 18.55 Fotbal. Camerun—Turcia 21.00 Film. O afacere dubioasă 22.30 Remix 23.30 Film. Cu ce-am greșit, Doamne? 1.15 Atletism (R) 2.05 Film (R). O afacere dubioasă 3.30 Documentar (R) 4.25 Arca lui Noe (R) 4.55 Răscruci (R) 5.25 Telegiurnal (R) 5.40 Atlas (R).

Duminică 22 iunie

6.00 Atletism (R) 6.45 Teleshopping 7.00 Medalion de interpret 7.30 Ferma 8.30 Documentar 9.25 Program pentru copii 9.50 Prietenii lui Piticot 10.35 Desene animate 11.00 Serial. Mărul lui Newton 11.30 Cronici votive 12.00 Știri 12.10 Documentar 12.40 Serial. Aventurile familiei Twist 13.10 Serial. Tineri și îndrăgostiți 14.00 Iubiri celebre ale secolului XX 14.30 Floarea din Grădina 16.00 Atletism 17.45 Alea cu Ghimpi 18.00 Serial. Miracole 19.00 Serial. Cel mai îndrăgostit bărbat 19.35 Serial. În fața instanței 20.30 Telegiurnal 20.45 Atlas (R) 21.00 Film. Destine sentimentale 22.40 Serial. Turneul 23.30 Serial (R). Nightman 0.15 Atletism (R) 2.00 Film (R). Destine sentimentale 3.35 Documentar 4.30 Știrile serii 4.55 Cronici votive (R) 5.25 Telegiurnal (R) 5.40 Atlas.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

16 Iunie, Luni (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

17 Iunie, Marți (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

18 Iunie, Miercuri (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport — rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda, „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

19 Iunie, Joi (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană (serial de dr. Alexandru Ardelean) 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

20 Iunie, Vineri (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avangarda, „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 — liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

21 Iunie, Sâmbătă (redactor: Eva Iova)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time — magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

22 Iunie, Duminică (redactor: Eva Iova)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40—15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00—19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

18 iunie 2003 (mtv ora 14.25)

Reluare: 21 iunie 2003 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

După prezentarea unui buletin informativ, emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare va difuza un montaj realizat la cea de-a 11-a ediție a Festivalului Cercurilor Perinița, care a avut loc recent la Centrul Cultural Român din Giula. După acesta veți putea urmări un reportaj despre o altă manifestare organizată de Autogvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. La Cupa Prieteniei, desfășurată la Leucuş haz, au participat aproape trei sute de elevi ai școlilor românești din Ungaria.

Realizator: Ștefan Crâsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 16 iunie 2003

16.00—16.30 EVAntai 16.30—17.30 Magazin regional 17.30—18.00 Știri regionale.

Marți, 17 iunie 2003

16.00—16.30 Banatica (emisiune în limba germană). 16.30—17.30 Universul culturii 17.30—18.00 Știri regionale.

Miercuri, 18 iunie 2003

16.00—16.30 Banatica (emisiune în limba maghiară) 16.30—17.00 Rural XXI 17.00—17.30 Meleaguri de cântec 17.30—18.00 Știri regionale.

Joi, 19 iunie 2003

16.00—16.30 Banatica (emisiune în limba sârbă) 16.30—17.00 Pe fază 17.00—17.30 Lege pentru toți 17.30—18.00 Știri regionale.

Vineri, 20 iunie 2003

16.00—17.30 Clubul de vineri 17.30—18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 21 iunie 2003

16.00—17.30 Magazin regional 17.30—18.00 Știri regionale.

Duminică, 22 iunie 2003

16.00—17.45 Atletism — Suoercupa Europei 17.45—18.00 Muzică ușoară.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24
pe 756 kHz

Internet: www.rri.ro

e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00-40-21-3142118

UMOR

— De ce pictorii se iscălesc pe tablou în dreapta jos? — întreabă un copil.

— Fiindcă numai așa își dau seama cei ce privesc picturile, care-i par-tea de sus.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 259-430552, Fax.: 259-427372

E-mail: inbox@rve.net

— muzică — știri locale și BBC — emisiuni

pentru orice vârstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO — ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15—21.45

SW 31 și 49 m — vineri: 18.30—18.45 — sâmbătă: 18.00—18.45 — duminică: 18.30—18.45

Moștenirea strămoșilor supraviețuiește prin dansuri și cântece

În continuare a luat cuvântul și *Prea Sfințitul Episcop Sofronie*, urându-le copiilor succes și ca Dumnezeu

După câteva ore de petrecere și atmosferă într-adevăr caniculară, premiul organizatorilor oferit tuturor participanților, a fost absolut „lozul cel mare”: câte-o diplomă de onoare, o masă comună și un bilet de intrare la băile renumite din Giula, cadou care cu siguranță a răcorit picioarele ostenite ale dansatorilor înflăcărați.

Rita Pățaș

FOAIA
românească
13 Iunie 2003
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Pátcs. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: **5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95.** Telefon: **(66) 463-152, 361-789** Fax: **(66) 463-152,** E-mail: **foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu** Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2003: **3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți.** A heilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de **Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.**